

**"אנשים מבקשים ממני
שאבדוק אם יש עליהם
'כישוף', אתם יודעים
מה אני אומר להם?"**

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפָּר עֲלֵיכֶם

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 292

פנינים לפרשת וילך - שובה

לפעמים באים אלי אנשים שסובלים. הם מבקשים שאני יאבחן את הבעיה ואגיד להם אם זאת קללה, או כישוף, או עין הרע, ושגם אמליץ להם על טכניקה מתאימה איך להסיר את הכישוף הזה שגורם לכם כל כך הרבה צער... אתם יודעים מה אני אומר לאנשים אלו?

ראש ישיבת המקובלים 'שער השמים', הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, בשיחה נוקבת ופתוחה על מה שקורה בעשרת ימי תשובה, ומה אנחנו צריכים לעשות כדי לעבור את הימים הללו בשלום

יעקב לדרמן/פלאש90

יעקב א. לוסטיגמן

התקשינו מאוד להשיג את ראש ישיבת המקובלים 'שער השמים', הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, לשיחה בימים שלפני ראש השנה. חדר ההמתנה לקבלת הקהל של הרב שליט"א, היה עמוס להתפקע, ואך בקשי הצלחנו לקבל חלון הזדמנות של מספר דקות, כדי לשמוע מפיו דברי התחזקות לקראת הימים הנוראים, לצורך הגליון שיתפרסם בעשרת ימי תשובה.

כשהשיחה החלה, היא נמשכה והתארכה. רק פתח ראש הישיבה שליט"א, וכבר זרמו הסיפורים והמשלים, הווארטים, דברי המוסר וההתחזקות, כמים הנובעים ממעיין המתגבר. כמוכן שבמסגרת זו לא נוכל להביא אותם במלואם, אבל בעזרת ה' בגיליונות הבאים נוציא מהם לאור קמעא קמעא, כדי להשקות את העדרים בדברי החכמה המאירים, ובמאמרים המחזקים לבבות נשברים ומאמצים ברכיים כושלות בעבודת ה'.

"ימי הדין, ראש השנה ויום הכיפורים, הם ימים מאוד גורליים כידוע", פותח ראש הישיבה שליט"א את דבריו, "זכיתי לשמוע פעם דיבור נפלא בעניין, מפיו של הגאון הצדיק רבי זונדל קרויזר זצ"ל, בעל 'אור החמה'.

"רבי זונדל קרויזר היה אומר: 'הצורה שבה זה עובד בבית דין של מעלה היא ככה: פעם בשנה, ביום הדין, הלא הוא ראש השנה, מעבירים אחד אחד, ובודקים... שווה לי להחזיק אותך בעולם הזה?

הבאת השנה יותר תועלת מנוק? בסדר, נכניס אותך לספרן של צדיקים. אתה יכול להמשיך אתנו שנה אחת נוספת, ואז נבדוק שוב. "אבל אם חס וחלילה הבאת יותר נזק מתועלת, אף אחד לא אוהב נזקים. גם הקב"ה לא רוצה שיקלקלו את עולמו ויחריבו את כרם בית ישראל. מי שהשחות שלו על פני האדמה מזיקה יותר ממה שהיא מועילה, צריך להוריד אותו אל מתחת לפני האדמה. אז כל מי שנכשל ב'טסט' נכנס לרשימה השחורה, הלא היא 'ספרן של רשעים' חלילה וחלילה, ובמשך השנה הקרובה ייגמר לו הדלק". הוא יעבור לעולם אחר, לתת ודין וחשבון על פעלו בעולם הזה...

בספרן של צדיקים? אולי אתה בספרם של בינונים? עכשיו עשרת ימי תשובה, אתה תלוי ועומד בין חיים ל... חלילה וחלילה. פחד פחדים!"

באיזו רשימה אתה?

"תירה מזאת, איך אנחנו יודעים שאין אנו רשומים חס ושלום ברשימה השחורה? אולי אנחנו מאלו שנכשלו בטסט ה' ישמור... מי שנמצא בספר של רשעים חלילה וחלילה, מה הוא יכול לעשות? לשבת ככה ולקרוא עלונים בנחת, זה התכלית? פשוט לחכות עד שיגיע הרגע הגורלי בלי לעשות שום דבר?"

"על זה אנחנו אומרים בתפילה של ראש השנה ויום הכיפורים: 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה'. יש פתרון! יש מוצא! יש דרך! אפשר להינצל מהגזירה, אבל צריך להרבות בצדקה, להרבות בתפילה וכמובן הכי חשוב להרבות בתשובה..."

"אבל הזמן לעשות את התשובה הוא עכשיו! הרגע! אסור לנו לחכות להזדמנות אחרת. צריך לתפוס את ההזדמנות ברגע הנכון, כי אחר כך יהיה מאוחר מדי חלילה."

"הקדוש ברוך הוא בודק אותנו עכשיו. אם אנחנו עכשיו נבכה, אם אנחנו עכשיו נזעק בקול מר 'אוי נא לנו כי חטאנו', אנחנו נוכל אחר כך לשמוח ולצחוק כל השנה. אבל אם חלילה וחלילה נתעסק עכשיו עם דברי הבל ורעות רוח, אני לא רוצה לחשוב איך תיראה השנה שלנו."

התקווה האחרונה

"ובכן כמו שאמרנו, יש פתרון. עוד לא מאוחר מדי. הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו נתן לנו את עשרת ימי תשובה. אפילו מי שנכנס בספרן של רשעים גמורים, יכול ברגע אחד לעבור לספרם של צדיקים. מה צריך לעשות? תשובה ותפילה וצדקה?"

"אבל מה זה תשובה? מה זה אומר לחזור בתשובה? אנחנו עומדים ובוכים, על חטא שחטאנו לפניך אוי אוי... אנחנו מבטיחים לא לחטוא עוד, ומה שחטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים..."

"נו, שוין... אומר היהודי אני לא אחטא עוד. את מי אתה מרמה? תגיד לי, אתה בטוח שאתה יודע איך נוטלים ידיים לסעודה כדת וכדין, שאתה מבטיח לא לחטוא? הרי אם חסר לך פרט בנטילת ידיים, אתה תיגש במוצאי יום כיפור לסעוד את הסעודה ותאכל בלי נטילת ידיים כשרה. מה זה? זה לא חטא?"

"ומה קורה עם מי שהתועלת והנוק שלו שווים? הוא לא הזיק יותר ממה שהועיל ולא הועיל יותר ממה שהזיק? הוא הולך לספרן של בינונים. מחזיקים אותו ככה בספר הזמני הזה, עד יום הכיפורים. ביום הכיפורים, ספרם של בינונים הולך לגניזה. כל מי שמופיע שם צריך לבחור צד, אם הוא הולך לספרן של צדיקים או לספר השני חלילה וחס."

"בדיוק כמו טסט לאוטו, אם הכל בסדר אתה יכול להמשיך עוד שנה, אם לא, מורידים אותך מהכביש. אין בזה חכמות, ואם את האחראי על המוסך של הטסטים אפשר לשחד בממון או במילה טובה, את מלך מלכי המלכים אי אפשר לשחד. אצלו כל הדינים הם אמת וצדק, כל אחד מקבל בדיוק מה שמגיע לו, לא פחות ולא יותר."

"היה אצלי בשבוע שעבר יהודי עשיר, יש לו כמה וכמה חברות ומפעלים. ברוך ה' האירה לו ההצלחה פנים. הוא התייעץ איתי כמה כסף לתת לצדקה לקראת הימים הנוראים. שאלתי אותו, נו... כמה הרווחת בשנה האחרונה?"

"אתם יודעים מה השיב לי היהודי? 'אני לא יודע. אין לי מושג כמה הרווחתי ואני גם לא בטוח שהרווחתי בכלל. למה? כי יש לי כל כך הרבה עסקים, אני משקיע לטווח הרחוק, לפעמים זה מצליח ולפעמים פחות מצליח, לפעמים הרווח מגיע מיד ולפעמים אני רואה אותו רק אחרי כמה שנים. כדי לדעת אם הרווחתי וכמה הרווחתי, אני צריך לעשות חשבון מאוד מורכב ומסובך, לבדוק כל עסק ועסק בפני עצמו, ולאחר מכן לשקלל את כל החשבונות האלו ביחד, ולעשות מאזן שנתי שיגיד לי אם אני בעלייה או בירידה... את המאזן הזה עושים רק פעם בשנה, ויש עוד כמה חודשים עד לסופה של שנת הכספים, אז אני פשוט לא יודע'..."

"זה בדיוק מה שעושה הקב"ה אתנו. עכשיו אנחנו מתקרבים לסוף 'שנת הכספים' של הקב"ה, ראש השנה זה סוף השנה שלו ותחילת השנה החדשה. עכשיו הוא בודק אותנו, האם הוא 'מרוויח' מאתנו או חלילה וחלילה אנחנו גורמים לו נזקים והפסדים..."

"היוצא ממה שדיברנו עד כאן זה דבר נורא ואיום. יושבים עכשיו אנשים בבית הכנסת או בבית, קוראים את העלון הזה שבו מופיעים הדברים הכתובים הללו, המזגן עובד, האור דולק מצוין, מזג האוויר בחוץ נעים יחסית, גם בחשבון הבנק לא מרגישים מחסור באופן יוצא דופן, והילדים? בלי עין הרע, מתפתחים וגדלים לשם ולתפארה..."

"אבל מי אמר לך שאתה נמצא ברשימה הנכונה? מי אמר לך שאתה

המשך בעמוד 30

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

במשך יותר מחמישים שנה, זכיתי להיות תלמיד קרוב של מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל. לא רק תלמיד הייתי, אלא נהגתי להתחקות אחר כל זווית ופינה מהנהגותיו ומהליכותיו. הייתי הולך איתו לכל דרשותיו

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על המלחמה עם היצה"ר

"פי ידעתי את יצרו" (דברים ל"א, כ"א)

בימים אלו הקב"ה נמצא קרוב אלינו. כמו שדרשו חז"ל (ראש השנה יח ע"א) על הכתוב "דרשו ה' בהמצאו קראהו בהיותו קרוב", שהכוונה לעשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים. יש לנו הזדמנות פז לבקש מחילה מהקב"ה על כך שמיעטנו בערכו, וימינו פשוטה לקבל את תשובתנו באהבה וברצון. בימים אלו, מי שאינו שב בתשובה - עונשו גדול שבעתים, שכן בכך הוא מזלזל בהזדמנות שהקב"ה נתן לו, ולא מתייחס אליה.

רבינו יונה בספרו "שערי תשובה" (שער א) הביא על כך משל: "משל לכת של לסטים שחבשם המלך בבית האסורים, וחתרו מחתרת, פרצו ויעברו, ונשאר אחד מהם. בא שר בית הסהר, וראה מחתרת חתורה, והאיש ההוא עודנו עצור. ויך אותו במטהו. אמר לו: קשה יום! הלא המחתרת חתורה לפניך ואיך לא מיהרת המלט על נפשך?".

אותו האחד, שלא ברח, מזלזל בחומרת המאסר. לא אכפת לו מהייסורים שיהיה עליו לסבול שם. אם היה מעריך נכון את עוצמת הייסורים שביד המלך להענישו שם - גם הוא היה בורח. וכמוהו בדיוק הוא זה שאינו שב בתשובה בימים אלו! הקב"ה מאפשר לכל יחיד לברוח! לשוב בתשובה! ומי שלא מנצל את ההזדמנות לברוח, סימן שהוא לא מעריך נכון את מה שעלול לקרות לו כתוצאה מהעברות שעשה.

עלינו לזכור! אדם שאינו מנצל את המפלט שהקב"ה נתן לו - יש לקב"ה גם דרכים אחרות, דרכים של ייסורים, רחמנא ליצן.

במשך יותר מחמישים שנה, זכיתי להיות תלמיד קרוב של מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל. לא רק תלמיד הייתי, אלא נהגתי להתחקות אחר כל זווית ופינה מהנהגותיו ומהליכותיו. הייתי הולך איתו לכל דרשותיו. במשך עשרות שנים כתבתי במחברות את כל הכתבים של "חזון עובדיה", משיעורי מרן בבית הכנסת "שאול צדקה", מדי יום ביומו.

מרן זצ"ל ידע בעל פה למעלה מארבעים אלף ספרים. כשהייתי הולך לביתו, הייתי רואה ספרים על הכסאות. ולמה? כי מרן לא היה מכניס ספר לספרייה לפני שהכניס אותו קודם כל לראשו... למעשה, הוא לא היה צריך את כל הספרים. יכול היה למכור אותם. אבל

השאירם ברשותו מתוך חביבותו לתורה הקדושה. כשהיה בבית חולים, וחששו הרופאים לזכרונו, אמר להם: "יש לכם פה, ב'הדסה', ספריה? תביאו ספר, תגידו שורה ואני אמשך". הביאו ספר אחר ספר, והפרופסורים השתוממו בראותם את עצם בקיאותו בתורה הקדושה, ולא נפגם זכרונו.

התורה היא תורת חיים! כל אחד צריך לומר: "מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי", לצפות לגדולה ברוחניות. מי שאינו מצפה להיות המפקד העליון - גם חייל טוב לא יהיה. כל אחד ישאף ויתאמץ להגיע לדרגה הגבוהה ביותר שיוכל, בהתאם לכוחות ולכלים שנתנו לו משמים.

יש אנשים שמצטדקים: "מה אני יכול לעשות... יש לי יצר הרע...". טעות בידם, שהרי מי שאין לו יצר הרע, הולך מיד לעולם הבא! כולנו כאן דווקא בגלל היצר הרע שיש לנו, ובגלל המלחמה שעלינו לעשות איתו!

וכי לבבא סאלי הקדוש לא היה יצר הרע? ודאי שהיה לו. פי כמה וכמה מכל אדם רגיל, אלא שהוא כל הזמן התגבר עליו ולא נתן לו לנצח אותו!

אם אומר לך היצר הרע: 'לך תנוח... עבדת יותר מדי...' אף אתה אמר לו: 'לך אתה לנוח, והסתלק מפה'...

עבודת החיים שלנו היא לתפוס את היצר בלי לשחרר אותו. אין לתת לו לשלוט בנו!

ככל שאדם תופס יותר את יצרו, הוא יותר זוכה להתעלות. ככל שתפסת וכבלת אותו - זכית! ככל ששחררת - אבדת!

המשך בעמוד 31

יום כיפור הוא היום הגדול של המקטרגים שציפו לו שנה שלימה. הם מחזיקים היטב בידיהם את "הרשימות השחורות", מכחכים בגרונם, בעוד רגע יתחילו לפרוס את רשימת הקטרוגים הארוכה שהכינו כנגד בני האדם. ואז- לפתע שומעים הם את בני האדם מתחילים לומר וידוי, מפרטים בפרוט רב את עוונותיהם: "אשמנו, בגדנו, גזלנו"... המקטרגים שומעים זאת ונבוכים, כעת הם ממש מרגישים מיותרים...

הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל על כוחה של תשובה

התורה אומרת (דברים ל, יד): "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו". הרמב"ן אומר שפסוק זה מתייחס למצוות התשובה: "בפיך" - זה הוידוי, "בלבבך" כולל את החרטה על העבר ואת הקבלה לעתיד, אבל, מוסיפה התורה ואומרת, "לעשותו" - יש להתחיל לעשות את התשובה מיד, ללא דיחויים, למעשה!

חז"ל (בראשית רבה כא, ו) אומרים: "אין 'ועתה' אלא תשובה, שנאמר (דברים י, יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעימך כי אם ליראה את ה'...' ללכת בכל דרכיו, ולאהבה אותו, ולעבוד את ה'... בכל לבבך ובכל נפשך".

הרב'ה רבי שלום זצ"ל היה אומר: היסוד של תשובה הוא "ועתה" - להתחיל עכשיו! "אין 'ועתה' אלא תשובה". אם לא מתחילים עכשיו אלא דוחים למחר - לא יהיה שום דבר!

המשנה אומרת במסכת בבא מציעא (פ"א משנה ד): "ראה את המציאה ונפל עליה, ובא אחר והחזיק בה - זה שהחזיק בה זכה בה". הבה נתאר לעצמינו מה קורה כאן:

אדם הולך ברשות הרבים ורואה שעון זהב. בואו נאמר, למשל, שמדובר ב'אושן פארקווי'. הייתם פעם שם? לא הייתם? טוב שלא הייתם! אני הייתי שם ומדדתי בפסיעות את הרוחב... זה "רשות הרבים" מדאורייתא... הרוחב שם הוא לא שש עשרה אמה אלא שישים אמה... מיליונים עוברים שם...

ואתם יודעים למה אני מצייר את הסיפור על 'אושן פארקווי'? כי שעון זהב יש לו סימן, ובארץ ישראל שיש בה רק יהודים, יהיה המוצא חייב להכריז...

בקיצור, אותו אדם רואה שעון זהב באמצע הכביש. הוא רץ ונפל עליו מלא קומתו... השתטח עליו באמצע הכביש... אתם מבינים מה קרה שם? כל התנועה נעצרה... צפירות, בלאגן... חשבו שהוא מת... אבל כשניגשו אליו ראו שהוא חי. "כנראה שהתעלף" אמרו, אך הוא אמר: "לא התעלפתי! אני מרגיש טוב! בסך הכל מצאתי שעון, הנה תסתכלו כאן למטה, מתחתיי, תוכלו לראות אותו. אבל! שאף אחד לא יעז לגעת בו! הוא שלי!"

והנה לפתע ניגש איזה שהוא יהודי, בשקט, בלי להישכב על הכביש,

בלי צעקות, בלי לעשות בלאגן, בלי לעצור את התנועה, ו'סוחר' את השעון מתחתיו...

של מי השעון?

של השני, שתפס!

למה? כי הראשון לא עשה כל 'מעשה' בשעון. הוא בסך הכל נשכב עליו. לא קונים שעון בלי לעשות בו מעשה קנין. השני, שעשה 'מעשה' בשעון והגביה אותו - קנה!

אפשר לדבר שעות על גבי שעות על "תשובה"... אפשר להתחזק, להתרגש... אבל כל זה איננו שווה בלי "לעשותו" - בלי להתחיל ולעשות "מעשים"!

אין 'ועתה' אלא תשובה - כדי שהתשובה תחשב לתשובה - יש צורך להתחיל עכשיו, מיד, ללא דיחוי, ולעשות מעשים בפועל. לשנות לקיים. לברך ברכת המזון מתוך סידור. להתפלל מתוך סידור. להתגבר על הכעס. לנצור את הפה מדיבורים אסורים. כל אחד יודע על עצמו מה הוא צריך לשנות "למעשה"...

המתווה בעצמו- סותם פי המקטרג

בכל תפילה מתפילות יום הכיפורים הננו מתוודים בפרוט רב על חטאינו "אשמנו, בגדנו, גזלנו..."

ויש להתבונן: הן יום כיפור הוא היום הגדול של המקטרגים שציפו לו

שנה שלימה. הם מחזיקים היטב בידיהם את 'הרשימות השחורות', מכחכים בגרונם, בעוד רגע יתחילו לפרוס את רשימת הקטרוגים הארוכה שהכינו כנגד בני האדם.

ואז - לפתע שומעים הם את בני האדם מתחילים לומר וידוי, מפרטים בפרוט רב את עוונותיהם: "אשמנו, בגדנו, גולנו..." המקטרגים שומעים זאת ונבוכים, כעת הם ממש מרגישים מיותרים, וחיש מהר עוזבים את המקום...

נשאלת השאלה: מה נפקא מינה אם את דברי הקטרוג משמיע המקטרג או שהאדם עושה זאת בעצמו? נכון שכשהאדם עושה זאת הוא סותם את פי המקטרג, אבל סוף כל סוף דברי הקטרוג נשמעים, ועוד מפי האדם עצמו, כהודאת בעל דין!

אומר המגיד מדובנא: משל למה הדבר דומה: ילד נעשה בר מצווה, אביו קונה לו חליפה יקרה לכבוד בר המצווה.

זהו, כעת הוא כבר הולך מידי יום לחיידר כמו בן תורה, לבוש בחליפה ובמגבעת. אבל בתוך תוכו הוא עדין ילד, בהפסקות הוא משחק ומשתובב עם חבריו בחצר החיידר. הוא לא מספיק בוגר להבין, שאם רוצים לשמור על החליפה שלא תתבלה ותתלכלך - צריך לפשוט אותה ולתלותה על קולב, ואז אפשר לשחק בחופשיות. הילד נשאר לבוש בחליפה, מתפלש בבזבז ומתבוסס ברפש עם חבריו. החליפה מתלכלכת, וקרע רציני נפער מאחור.

בתום הלימודים חוזר הילד הביתה, ואז מגיע שלב ההתפכחות. כעת הוא שם לב מה הוא עשה לחליפה החדשה והיקרה שאביו קנה לו מה יעשה כעת?

הוא מסתובב ברחוב אנה ואנה, לא מסוגל להיכנס הביתה. פגש בו אחד השכנים ונבהל ממראה עיניו.

מיהר השכן לדפוק על דלת ביתו של הילד, וסיפר לאביו שבנו מסתובב ברחוב, לבוש בחליפה מטונפת וקרועה. אביו מיהר לרחוב, וכשראה את בנו ואת מה שהיתה פעם חליפה חדשה ונקייה, שאל אותו בכעס: "מה קרה?"

השיב הבן במבוכה: "שיחקתי עם חברי בחצר..."

התשובה הזאת הרתיחה את האב עוד יותר. "מה זאת אומרת שיחקת עם חבריך בחצר? אין לך את ההבנה שלא עושים זאת?", כך גער בו בכעס והחליט להענישו כהוגן על מעשה השובבות חסר הדעת. אין ספק, בפעם הבאה לפני שיתגולל עם חבריו בחצר, כבר ידע הילד להיזהר ולשמור על החליפה היקרה שאביו קנה לו...

ומה עושה ילד חכם שחוזר מהחיידר בחליפה מטונפת וקרועה?

הוא אינו מחכה שמישהו אחר ירוץ לספר לאביו, מה שנשאר מהחליפה היקרה והמצוחצחת שקנה לו. הבן ממחר לביתו, אך לא נכנס הביתה פנימה, הוא נעצר בפתח הבית ופורץ בבכי וזעקות שבר. האבא שומע את הבכיות קורעות הלב, וממהר לפתוח את הדלת. הוא רואה לנגד עיניו את הבן ממרר בבכי, עינו צדה את המראה העלוב של החליפה, ואז הוא שואל בדאגה: "מה קרה, הכל בסדר?", והבן משיב: "לא כל כך..."

התשובה הזאת רק הגבירה את הדאגה עוד יותר. האבא שב ושואל כשכולו נסער: "מה קרה?". ואז הבן מצביע על החליפה: "אתה לא

רואה מה נהיה ממנה?...", וממשיך למרר בבכי.

"ואתה עצמך בסדר?", מתעניין האבא, עדין לא רגוע.

"כן!", אומר הבן.

ואז סוף סוף האב נרגע, והוא מנסה להרגיע גם את הבן שעסוק בניגוב דמעותיו: "לא נורא, בני, העיקר שברוך ה' אתה בסדר... נשלח את החליפה לניקוי יבש, היא תראה כמו חדשה... אל תבכה..."

אך הבן ממשיך למרר בבכי: "כן, אבא אבל תראה מה הולך מאחורי", ומסתובב להראות לאביו את הקרע שנפער בחליפה.

"לא נורא, החייט יתפור את הקרע", מרגיע אותו האב, "ואם לא - אקנה לך חליפה חדשה. אל תדאג! העיקר שלא קרה לך כלום. די הפסק לבכות", ומעביר יד מלטפת על לחיו של הבן.

הבן, כמובן, הפסיק לבכות. למה יבכה? עכשיו באמת אין לו סיבה... זהו הבדל הגדול אם המקטרג בא ומדוווח על חטאי האדם, או שהאדם עושה זאת בעצמו. כשהאדם מתוודה על חטאיו בעצמו, בכך הוא סותם את פיו של המקטרג. ומה שהאדם עצמו התוודה, על כך הקב"ה כבר ימחל לו, "כרחם אב על בנים".

הווידי מועיל רק כשמתחרט באמת

אבל על כך יש להעיר הערה ותוספת חשובה.

מתי האב ירחם על בנו, ויסלח לו על מעלליו ועל מעשה השובבות שלו? כאשר הוא ייווכח שהבן אכן מצטער ומתחרט על המעשה שעשה, ומענתה ואילך קיבל על עצמו להיזהר, ולא לנהוג שוב כילד קטן וחסר דעת. אבל אם הרב יראה שהבכי של הבן היה מן השפה ולחוץ, רק כדי להיפטר מעונשו של אביו, או אז לא רק שהאב לא יסלח לבנו, אלא עוד יכעס עליו כעס גדול על הדרך הערמומית שנקט כדי להינצל מעונש.

כמו כן, לחילופין, יש דרך נוספת להיפטר מעונש:

הבן ינהג בדרך ישרה, ויכנס הביתה כשהחליפה המטונפת לגופו, יישיר פנים אל אביו ויאמר לו: "אבא, תראה מה עשיתי לחליפה החדשה שקנית לי, אני מאוד מצטער על מה שקרה", וימשיך ויספר לו בדיוק כיצד קרה הדבר. במקרה כזה לא יוכל האבא להתאכזר על בנו, אלא בוודאי ימחל לו על מה שעולל ויאמר לו: "כל הכבוד לך על הישרות שלך. אני מאוד מעריך זאת, ולכן הפעם לא אעניש אותך. אבל בפעם הבאה תיזהר שהדבר לא יקרה".

אך אם כעבר זמן יתברר שהבן שב לסורו, ושוב טיף את החליפה שאביו קנה לו בדמים מרובים - הרי וודאי שאביו לא יעבור לסדר היום על מעשה השובבות של בנו, ויענישו כהוגן. כאן כבר לא תועיל לו הישרות שלו...

כך גם בין האדם לקונו. אם האדם ממרר בבכי ומתוודה על חטאיו - הקב"ה מתמלא עליו רחמים ומוחל לו. אך כל זה בתנאי שהאדם באמת מצטער ומתחרט על חטאיו. אבל אם "בפיו ובשפתיו כיבדוני וליבו ריחק ממני", אם הווידי הוא רק בפה אך בלב אינו מצטער ומתחרט על מעשיו - הקב"ה אינו מוחל לאדם ואיך בכך כדי לסתום את פיו של המקטרג.

נמצא אפוא שכל התועלת של הווידי, היא רק כאשר הוא בא כתוספת וכחשלמה לחרטה אמיתית של האדם על מעשיו.

(מתוך הספר 'דורש טוב')

בעידודו התגייסו כל הילדים למשימה. אספו במהירות את כל השברים והלכלוך, ניקו את הרצפה. תוך עשרים דקות מהירות של עבודה מאומצת, עמד בסלון שולחן ערוך מחדש. האיש קרא לאשתו: "אמאלה יקרה, בואי הדליקי נרות!". האשה נרגעה, הבית נותר שקט ורגוע, והילדים עמדו וראו את הכל. הם ראו את האבא המלאך שיש להם... ואת הלקח הזה שמרו בליבם לעולם

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על הבולם פיו בשעת מריבה

נדרש מאתנו, שגם בשעת מריבה: מישוהו פגע בי, עשה לי, אמר לי- להתגבר. לבלום את הפה. לשלוט על עצמי, ולא להחזיר. זהו בהחלט ניסיון קשה, אבל מחייב! מי שלא יעמוד בו, ולא יבלום את פיו- תהיה עליו תביעה בשמים על כך! יתכן כי דווקא ראובן, הפוגע, לא יענש, אם עשה את מה שעשה מתוך אונס: היו לו בעיות, קשיים, מצוקות וכדומה. ודווקא שמעון, ש"בסך הכל החזיר" - ייענש! התביעה תהא כלפיו! היה עליך, למרות הכל, לבלום את פך בשעת מריבה. כמה חשוב לא לכעוס על אף יהודי. זה חשוב תמיד, בכל יום ובכל עת, וחשוב במיוחד בערב יום הכפורים. כדאי מאוד שכל אחד יעשה את החשבון, יבדוק על מי הוא כועס, ויעשה מאמץ למחול ולסלוח. מכעס לא מרוויחים כלום, רק מפסידים. פעם אחת נגרם לי הפסד מאד גדול של כסף, בגלל מכרים שנהגו לא כהוגן. באתי אל הרב חיים גריינמן זצ"ל, וספרתי לו על הנזק הגדול ועל הצער הקשה שיש לי, בגלל העוול שגרמו לי אותם אנשים. אמר לי הרב: "חבל, חבל לכעוס... כסף אתה לא תראה, אבל את הלב אתה תאכל. תעשה כל מאמץ למחול! השלום שווה יותר ממיליונים!". אני מציע לכל אחד לבחון את הלב שלו, ואם הוא מוצא בתוכו כעס

בימים אלו מרבים אנו לשמוע ולהשתמש במילה "תשובה" ובמילה "סליחה", וכדאי שנתבונן במשמעותן האמתית של המלים, כדי שנשתמש בהן בצורה הנכונה.

"תשובה" אינה יכולה להיות מן השפה ולחוץ, תשובה אמיתית חייבת שתכלול בתוכה את שלושת החלקים: חרטה, וידוי וקבלה לעתיד על עזיבת החטא.

הבה וניקח דוגמא: אדם פגע בחברו. הוא בטוח בכל מאת האחרים, שהוא, הפוגע, צודק, ולחברו, הנפגע, היה מגיע לקבל עונש, כתגובה למה שהוא התחיל...

והנה מתקרב יום הכפורים. הוא שומע שוב ושוב את המילה "תשובה", את המילה "סליחה", את המשפט "עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר", והוא מרגיש שהוא חייב לבקש סליחה מחברו.

הוא ניגש לחברו ומבקש "סליחה"....

בתוך תוכו, הוא עדין משוכנע כי הצדק עמו. היה "מגיע" לו. אך מה לעשות? סוף כל סוף פגעת בו... אני "חייב" לבקש סליחה... מתוך מחשבות שכאלו הוא נגש לחברו, ופולט בפניו את המילה: "סליחה"...

זוהי סליחה מן השפה ולחוץ. אין כאן חרטה אמיתית. אין כאן עזיבה של החטא. אין כאן כל גילוי של לימוד זכות על השני. אין כאן כל רצון לנסות להבין גם את הצד שלו. אני צודק, הוא אשם, אבל "סליחה"... נתקדם לדוגמא נוספת:

ראובן פגע בשמעון. זוהי עבירה ברורה. באופן די אוטומטי, שמעון מחזיר מנה אחת אפים. קשה למצוא בן אדם שברגע כזה ינסה ללמד זכות על הפוגע, ינסה להבין אולי יש לו איזושהי מצוקה, איזושהי בעיה, שגרמה לו לעשות מה שעשה.

כאמור, באופן די אוטומטי שמעון "מחזיר"...

אבל חז"ל הורו לנו שלא כך היא ההתנהגות הרצויה והנכונה! הגמרא אומרת (חולין פט ע"א): "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה, שנאמר (איוב כו, ז): תולה ארץ על בלי מה".

כדאי להסתכל על העניינים במבט קצת יותר גבוה, וכך קל יותר לסלוח. כסף הולך וכסף בא, מה שרשום לך יהיה לך בין כה וכה, ומה שלא נגזר עליך להפסיד - לא תפסיד

אספר לכם סיפור ששמעתי לאחרונה:
אברך אחד ניגש אלי ואמר לי: "לפני שנתיים חמותי הסיתה את אשתי
נגדי באופן נורא. ההסתה שלה הגיעה לרמות בלתי נתפסות, ואני
כמובן כעסתי עליה מאד. היא אמרה, שלא תיתן לאשתי להתפייס
איתי אלא אם נלך לרב שכטר. אולי אתה לא זוכר, אבל ימים ספורים
לפני יום הכפורים באנו אליך. שמעת בסבלנות רבה את שנינו, ואז
אמרת לי, להפתעתי הגדולה: 'תקנה מערכת יפה ואיכותית של כלי
מיטה, ותשלח לחמותך בערב יום כיפור, עם פתק חם'.

"היה לי מאד קשה. קשה - אני אומר? לא, זה היה נראה בלתי אפשרי.
היא פגעה בי כל כך, והרסה את שלום הבית שלי, ואני אשלח לה
מתנות!?"

"אמרת לי: 'אתה יודע שעבר יום כיפור עכשיו. אתה יודע, כמה אתה
עשית נגד בורא עולם, וכמה הכעסת אותו, על אף שהוא עושה לך
חסדים גדולים ומרובים כל העת... כידוע לך, נוהגים עם האדם מידה
כנגד מידה. אם עכשיו תעבוד על מידותיך ותעשה כפי שאני מייעץ,
אני בטוח שייגזר גזר דינך לטובה'.

"באמת, עשיתי כך. זה היה קשה מאוד, אבל נשכתי את השפתיים,
והתגברתי. ושלחתי מתנה למי שהרעה לי כל כך..."

"לא עבר שבוע, והיא התקשרה וביקשה סליחה מכל הלב. אחרי
שהיא התנצלה התנצלות ארוכה ונרגשת, היא הוסיפה שאומנם
זה לא מצדיק את ההתנהגות שלה, אבל שאדע שעברו עליה צרות
קשות, ובגלל זה היא היתה מרירה ורגוזה, ולא עמדה בניסיון. מאז
אנחנו ברוך ה' חיים בשלום ובשלווה."

תראו מה יכול לעשות פיוס קטן. במקום לכעוס - לפייס.
בואו נלך לקראת בורא עולם, לקראת יום כיפור, עם מחשבות
ברורות של סליחה ושל טיהור הלב. נחליט כי סולחים אנו לכל אחד
בלב שלם, ואין לנו שום קפידא על אף אחד ועל שום דבר. ובזכות זה
יביא עלינו בורא העולם שנה טובה ומתוקה, שנת בריאות ופרנסה,
שנה שיפתח ה' לכל בית ישראל את העיניים, ונזכה כולנו לחזור

על מישהו, שיגיד בפה מלא "מחול לך, מחול לך, מחול לך..." וימחל
באמת, לא רק מן השפה ולחוץ.

ככה נקרב את הגאולה, וגם נחיה הרבה יותר טוב, כי אם אדם מחזיק
בלבו כעס ועלבון, הוא מצער את עצמו ומזיק לעצמו. כאשר הוא מוחל,
ומוציא את הכעס מהלב - הוא עושה בכך טובה גדולה לעצמו. החיים
נראים אחרת בלי כעס, עלבון ותסכול, ושאר הרגשות השליליים.

הרבה אנשים שלא מחלו, הכאיבו לאלו שפגעו בהם, והיו כאובים
בעצמם. רבים מאלו נמצאים עכשיו ב.... לעמדת זאת, אלה שספגו
פגיעה, אבל מחלו והסירו את הכעס והטינה מלבם, ממשיכים בחייהם,
בשלוה ובנחת. אני מכיר לא מעט אנשים שעוררו מחלוקות, והם כבר
מזמן אינם, והאנשים שעליהם חלקו עדן מסתובבים ומתפקדים.

לאכול את הלב - זה אחד הדברים הגרועים שאדם יכול לעשות
לעצמו. ממילא לא יצא מזה כלום, ולמה יאבד את עצמו לדעת?

כתוב: "לא תשנא את אחיך בלבבך". אם יש לך איזו טענה נגד
אדם מסוים, אתה יכול לומר לו את טענתך, ולנסות ליישר אותו את
ההדורים. בן אדם לא חייב להיות "מנוצל". אבל כל זה רק בתנאי
שאפשר לבצע את השיחה הזאת, בלי לפגוע באותו אדם ובלי להלבין
את פניו. אם אי אפשר לומר בלי לגרום לפגיעה, כדאי להשתדל
לסלוח ולשכוח. ואם יודעים שאותו אדם לא יקבל את המסר, אלא
להפך - כעסו יגבר, והוא יגדיל את להבת המחלוקת - כדאי מאד
להימנע מהעימות הזה. מוטב למחול, למחוק את הטרונות ולנקות
את הלב. להישאר עם לב שולו ונקי.

אם משאירים כעס בלב, הכעס הזה מוביל למצב של "חרב איש
באחי". וכך מתרחשים חורבנות.

כדאי להסתכל על העניינים במבט קצת יותר גבוה, וכך קל יותר
לסלוח. כסף הולך וכסף בא, מה שרשום לך יהיה לך בין כה וכה,
ומה שלא נגזר עליך להפסיד - לא תפסיד, גם אם הרמאים הגדולים
ביותר ינסו לעשות לך את העוקץ המתוחכם ביותר. והאמת היא,
שמה שהקדוש ברוך הוא לוקח ממך - לטובתך הוא לוקח.

אם תחיה מתוך מחשבה כזאת, ותתנהל בהתאם אליה - תהיה
מאושר.

אני, באופן אישי, יכולתי להתרגז בגלל הרבה מאד אנשים. סיפקו לי
סיבות מאד טובות לכעוס ולאכול את הלב. אבל הקדוש ברוך הוא
נתן לי מתנה - את היכולת לעשות מיד חשבון, ולהזכיר לעצמי שאם
הקדוש ברוך הוא לא היה רוצה שאפסיד את הכסף ו/או אספוג את
הנזק וההפסד, לא הייתי מפסיד ולא הייתי סופג נזקים.

ההתרחשות הזאת באה עלי כדי לנסות אותי, ואם אעמוד בניסיון,
אתחזק באמונה בה' ולא אטור טינה - ארוויח הרבה מאד.

כדאי גם לנסות לדון את האחרים לכף זכות, ולזכור שאולי אותו אדם
שפגע לא התכוון להכעיס אותי ולא להזיק לי, ואז קל יותר למחול
מחילה גמורה.

מחילה וניקוי הלב מכעסים ומטינה - מוסיפים לאדם חיים ומחזקים
את כוחותיו.

בערב יום כיפור חשוב במיוחד למחול, שהרי בשמים נוהגים עם אדם
באופן של מידה כנגד מידה - כשאתה מוחל, מוחלים לך.

המעביר על מדותיו

ישנה עצה מופלאה לזכות ליום הדין - "כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו" (ראש השנה יז ע"א). חטא ועוון הוא דבר חמור ביותר, ומה בכוחו להעביר עליו? העברה על המידות! דוגמא מופלאה לאדם שהעביר על מדותיו, היה משה רבינו עליו השלום.

פרשת "וזאת הברכה" מתחילה בו' החיבור, על אף שזו תחילת הפרשה.

אומר על כך ה'אור החיים' הקדוש דבר נורא: בפרשה הקודמת מוזכר העונש הקשה שקיבל משה רבינו: "כי מגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא" (דברים לב, נב) הקדוש ברוך הוא מראה לו את כל ארץ ישראל ואומר לו, שהוא יישאר כאן ולא יזכה להיכנס אליה.

מיגרם למשה לכל העונש הזה? עם ישראל במריבה, כפי שאמר משה: "גם בי התאנף ה' בגללכם... גם אתה לא תבוא לשם" (דברים א, לז).

והנה, כל אלו שגרמו לכל הסיפור הזה, ממשיכים לארץ ישראל כאילו לא ארע דבר, והוא - המנהיג שלהם, שסבל מהם ארבעים, נשאר פה, ולא רק נשאר, אלא צריך להיפרד מהם ולתת להם ברכת פרידה...

כמה כאב לב נגרם לו מן הדבר הזה! כמה גדול הקושי! ועם כל זאת, משה רבינו נותן להם ברכה מכל הלב, מלאה כל טוב ובכל הברכות הגדולות שיהיו להם בארץ ישראל.

זה הקשר בין 'וזאת הברכה' לפרשה הקודמת, ולאחר שמשה ברח ברכה כזו נאמר: "איש האלוקים". פרגון כזה יכול לתת רק איש אלוקים!

בהמשך דבריו של ה'אור החיים' הוא עומד על עוד נקודה מעניינת, שיש בה עבורנו לימוד עצום:

הכתוב סמך את "איש האלוקים" ל"בני ישראל" לומר, שבני ישראל הם אלו שגרמו למשה רבינו להגיע לדרגה העצומה של איש האלוקים!

כל מריבה היא כך. אילו היו האנשים יודעים להגיב בצורה הנכונה, כמעט היה עליהם להזמין אותה... מריבה היא הזדמנות לקרב בין אנשים. אדם מציק לחברו, והלה, במקום להחזיר לו כגמולו, מתנהג כלפיו יפה. הדבר יכול להתרחש פעם, פעמים ושלוש - אך לבסוף הוא הופך לחבר הטוב ביותר שלו.

עם ישראל העלה את משה לדרגות גבוהות באמצעות ההתנהגות שלו, ולכן הם ראויים לקבל מהברכה.

מעשה באדם שהיה מעביר גדול על מדותיו. במשך שלושים או ארבעים שנות נשואיו, היתה אשתו 'יורדת לחייו'. הוא לא רצה לריב, ולכן ויתר לה שוב ושוב, וקיבל את כל הדברים ברוח טובה, תוך שהוא מלמד עליה זכות, ומצליח שלא לכעוס. הוא הבין שיש לה קצת עצבים, ולמד לקבל את הדברים ברוח טובה ולא התרגש יותר מדי. במהלך השנים אשתו שפשפה אותו, והעלתה אותו לרמה גבוהה של

והנה בערב פסח אחד רגזה האישה על עניינים שונים, ומרוב כעס התעייפה והלכה לנוח. כשהלכה לנוח היתה השעה אחת-עשרה לפני הצהריים, אך השעות חלפו והיא לא קמה. בשעה חמש מציץ הבעל על הבית שאינו מוכן לחג, אל השולחן שמפה של חול עדין פרוסה עליו, ואל האישה שעדיין ישנה.

הוא קורא לילדים ומדרבן אותם להרתם לסדור הבית. הם פורסים את המפה של החג, עורכים את השולחן עם כוסות קריסטל, יין ומצות, ופונים לבית הכנסת להתפלל כשהיא עדיין ישנה. באותם ימים לא היה אור חשמל בבתים, היו מאירים בנרות שהדליקה האשה לאחר ששבו מבית הכנסת.

הבעל תכנן לאשתו הפתעה יפה - כשיבוא מבית הכנסת יעיר אותה משנתה, והיא תדליק נרות ותראה את כל השולחן הערוך... אלא שהקדוש ברוך הוא רצה אחרת.

האשה התעוררה דוקא כשהיה בבית הכנסת. הציצה לחלון, ראתה את החושך, ונחרדה: אבוי! החג נכנס, והיא אפילו לא ערכה שולחן! היא גישה את דרכה בחושך לעבר הסלון, וכשנתקלה בשולחן משכה בכעסה את המפה שעליו והעיפה אותה לרצפה. ביחד עם המפה עפו גם המצות, היין וכל כלי הקריסטל שהתנפצו בקול רעש גדול.

ומה הגיבה האשה? היא התפרצה בזעם: אוף!!! אפילו כשהוא רוצה לעשות משהו טוב, הוא לא עושה את זה בשלמות! מה הוא חשב, שאני אישן לעולם? איך לא הבין שיכול להיות שאתעורר ויקרה דבר כזה? למה הוא לא העיר אותי כשהלך לבית הכנסת, והודיע לי שאערוך שולחן? איזה מין אדם הוא שאינו חושב על אשתו?!... הנה עוד הוכחה כמה שהוא מנותק ממני, ולא אכפת לו ממני כלל.

הבעל חוזר מבית הכנסת, מחייך למחשבה שהפעם תהיה אשתו מרוצה. הפעם באמת לא תוכל להאשים אותו בשום דבר. כזו הפתעה אין הרבה נשים שקבלו...

כשהוא פותח את הדלת מצפה לו קבלת פנים שחורה משחור. האשה שופכת עליו את כל זעמה וחרונה.

בשלב הזה יש לסיפור שני תסריטים אפשריים:

על פי תסריט אחד - הבעל מחליט שאינו יכול יותר. זהו עד כאן. סבלנותו פוקעת לחלוטין. הוא מחזיר לה, כפי הראוי לה, וגם מתחיל לחשב בקול את כל הפעמים ששתק לה ויותר לה, ומה קיבל בתמורה. היא צועקת, והוא צועק, והמריבות והצעקות עולות עד לב השמים. השכנים גם הם נעשים שותפים בעל כרחם למתחולל שם בבית, וכשהשכנים כבר יודעים שיש מריבות, לא מפסיקים אותן כל כך מהר...

התסריט השני הוא, שהאדם ראה את אשתו מתפרצת והתמלא ברחמים. מסכנה! פנה ואמר לה: "אל תתרגזי! את באמת צודקת! איך באמת לא עלה בדעתי שאת עלולה להתעורר פתאום? אני מבקש ממך סליחה, ומבטיח לך ששוב לא יקרה דבר כזה! וכעת, אל תדאגי, תעשי לי רק טובה אחת: לכי לישון עוד עשרים או שלושים דקות, עד שאנחנו כאן נתארגן".

שנה טובה

וגמר חרטימה טובה

"וקבל ברחמים וברצון
את תפילתנו..."

הנהלת 'דרשו'

ה'חתם סופר' מבאר, מדוע הווידוי ביום הכיפורים נאמר במנגינה המורכבת גם מעצב וגם משמחה- משום שאכן, מחד גיסא, אנו עצובים על כך שחטאנו, אך, מאידך גיסא, אנו שמחים לקיים את מצוות היום לשוב בתשובה, כמו ששמחים בשעה שיושבים בסוכה, או נוטלים את ארבעת המינים

הגאון רבי יצחק קולדצקי שליט"א: מה עלינו לעשות בימים אלו?

"שובה ישראל עד ד' אלקיך" (מתוך ההפטרה)

דוגמא נוספת: ידוע כי כאשר ראש השנה חל בשבת- לא תוקעים בשופר. חז"ל ביטלו למיליוני יהודים, במשך אלפי שנים, את מצוות התקיעה בשופר. מדוע? אומרת הגמרא (סוכה מב, ע"ב): "גזרה שמה יטלנו בידו וילך אצל בקי ללמוד, ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים".

אם פעם אחת יקרה, חלילה, שיהודי יטלטל את השופר בשוגג- זוהי כבר סיבה מספקת לבטל את המצווה היקרה והחשובה הזאת, מצווה המזכירה לפני השם יתברך את עקדת יצחק, מצוות שופר! עדיף שמיליוני יהודים לא יקיימו את המצווה, ובלבד שיהודי אחד לא יעשה חטא בשוגג!

חז"ל הורו לנו באופן חד משמעי, שזה פשוט לא משתלם! לא כדאי! עברה אחת בשוגג- חמורה בעיניהם ממצוות שופר לדורות.

דוגמא נוספת, ויהי רצון שה' לא יעמיד את אף אחד בניסיון הזה: פרצה דליקה בשבת באזור מגורים. הדין פשוט: מותר להזמין 'מכבי אש' כי קיים חשש לפיקוח נפש.

מה הדין אם הדליקה פרצה באזור תעשייה? אין בתי מגורים סמוכים בכל האזור? בעל הבית עומד ליד המפעל שלו ורואה אותו עולה בלהבות... כל רכוש שם... מיליון דולר...

ההלכה קובעת באופן ברור: אם עומד גוי באזור- מותר לבעל הבית לומר בדרך רמז: "כל המכבה - אינו מפסיד". והיה אם הגוי יבין את הרמז, שהיהודי ייתן לו, אחרי שבת, את המגיע לו- מה טוב! אבל אם הגוי לא מבין רמזים- אסור להגיד לו במפורש לכבות!

ואף על פי שכל האיסור לכבות במקרה זה הוא רק מדרבנן, וגם

כדי להבין מהי משמעותו העמוקה של היום הקדוש - יום כיפור, שומה עלינו לדעת תחילה מהי משמעותו העמוקה של המושג 'חטא'. רק שנבין מהו חטא נבין מהו יום כיפור. נבין מה שאמר רבי ישראל סלנטר, שגם אם יום כיפור היה חל פעם בשבעים שנה- היה עלינו לשמוח! קל וחומר כשהוא חל מידי שנה.

המעשה הבא ימחיש לנו מהו חטא: מרן הסטייפלר זצ"ל נטל בידו את כוס התה שעמדה על שולחנו, ועמד ללגום ממנה. נכדו שישב לצידו, הבחין ביתוש קטנטן שצף בתוך הכוס, והעיר על כך לסבו הגדול.

הסטייפלר החוויר כולו. כל גופו רעד. הוא הניח את הכוס על השולחן. למחרת בבוקר סיפר לנכדו: "כל הלילה לא ישנתי. לא יכולתי להירדם מרוב האימה שאחזה בי".

וזאת עלינו לדעת: כשהסטייפלר אומר: "כל הלילה לא ישנתי", פרושו כפשוטו! שכל הלילה הוא לא ישן, גם לא לרגע אחד! זה לא כמו שאם אני אומר משפט שכזה, תהיה כוונתו שאולי רבע שעה לא נרדמתי... הסטייפלר לא הצליח כל הלילה לעצום עין מרוב פחד... שמא... שמא הנורא מכל היה עלול לקרות לו.

במשך כל הלילה אחזה בו צמרמורת, בזכרו את האסון הכבד שממנו ניצל...

הוא הרגיש כי "רגלי חסידיו ישמור"- הקב"ה שמר עליו מדבר נורא ואיום שהיה עלול, חלילה, לקרות לו...

איך רגיש אדם שילך ברחוב, ולפתע יתפוצצו לידו חמישה מטעני נפץ, כל אחד- טון משקלו, ובחסדי שמים הוא לא נפגע? הרי בוודאי כל גופו ירעד! ברור שבמשך כמה חודשים הוא לא יוכל להירדם בלילה... ובעצם לא רק בלילה. כל היום וכל הלילה הוא ימשיך להיות בהלם... חמישה פיצוצים גדולים זה בהחלט דבר מבהיל מאוד...

הסטייפלר הרגיש כי הצלתו משתיית התה עם היתוש, כמוה כהצלה מחמש "בומבות" שהתפוצצו לידו... הוא הרגיש כי בשנייה האחרונה, הוא ניצל בחסדי שמים, מחמישה מטעני נפץ גדולים, שלא פגעו בו... לגביו איסור לאו של התורה, כמוהו כפצצה רבת משקל...

איסור הוא בבחינת אש! בכל ה"חובות הלבבות" אומר, שאדם צריך להרגיש שלנגוע ב'מוקצה' בשבת זה בדיוק כמו לדעת בגחלים בוערות... זה כואב, זה שורף, זה מסוכן, זה מפחיד...

האמירה לגוי אינה אסורה אלא מדרבנן, ואם כן יש כאן 'תרי דרבנן' - בכל זאת אסור להגיד לו לכבות!

ומה יהיה עם המיליון דולר? שישרפו! העיקר לא לעבור על איסור דרבנן! איסור הוא אש! איסור הוא דבר מבהיל! פחד פחדים! והנה דוגמא נוספת: סוף כל סוף הוא מצא מקום עבודה. יש לו ב"ה מקור עבודה. יש לו ב"ה מקור פרנסה לחמש עשרה נפשות ביתו. רווח והצלחה הגיע למשפחתו.

והנה באחד הימים פונה אליו הבוס ואומר לו: "ספר לי, בבקשה, על פלוני..." "אינני רוצה לדבר לשון הרע."

"אם לא תספר לי - אני מפטר אותך מהעבודה..." מה הדין?

עליו לוותר על מקום העבודה, ובלבד שלא ידבר לשון הרע, ואפילו כזה שאיסורו מדרבנן! טוב יותר להישאר בלי עבודה, בלי פרנסה לחמש עשרה נפשות, ולא לעבור עברה!

אין דבר חמור יותר, איום ונורא יותר, מאשר לעבור על איסור. החטא יוצר פגם עמוק ביותר בנפשו של החוטא, ומזה צריכה לנבוע הבהלה מפניו, הפחד שלא למעוד בו.

החטא - נורא ואיום, אש שורפת. בר דעת נבהל מפניו כמו מפני מטען חבלה רב עוצמה!

לאחר שהבנו את עומק החטא, נוכל להבין את משמעותו של יום הכיפורים:

כמה גדול חסד ה' עלינו, שלמרות חומרתם הגדולה של החטאים, למרות הפגם העמוק שהם יוצרים בנפשותינו - הקב"ה מוחל לנו עליהם! ביום הכיפורים הקב"ה מפעיל מידה מיוחדת של סליחה ומחילה, ביום זה מתעורר ים של רחמים!

זוהי השמחה הגדולה שצריכה להיות לנו ביום כיפור, ושעליה דיבר רבי ישראל סלנטר: אנו זוכים לכך שלמרות חומרתו העצומה של החטא - הקב"ה מתעטף ברחמים, וסולח ומוחל לנו על כל חטאינו.

זאת ועוד: אדם עבר, לא עלינו, התקף לב. השם ישמור. אמבולנס, בית חולים, טיפול נמרץ, צנתור... אחרי שבועיים של אשפוז הוא יצא, ב"ה מבית חולים.

אבל, כידוע, הוא כבר לא אותו בן אדם... מלבד מה שעליו ליטול כמה וכמה תרופות באופן קבוע, חיינו נעשו מוגבלים...

עוצמתו של יום הכיפורים היא, שמלבד מה שהקב"ה מוחל וסולח לנו - הוא גם מטהר אותנו! הקב"ה מנקה את נפשותינו כאילו לא חטאנו! כאילו לא קרה בכלל התקף לב...

ביום זה אנו זוכים לטהרה מיוחדת, המביאה אותנו לקרבת אלוקים שאין למעלה ממנה. ביום זה ניתנת לנו טהרה, המאפשרת לנו להעפיל עד כיסא הכבוד!

נמצא, אפוא, כי ביום הכיפורים זכייתנו כפולה: ראשית אנו זוכים לעצם המחילה והכפרה על הפגמים הנוראים שיצרו החטאים. אך מלבד הכפרה אנו זוכים לטהרה, "לפני ה' תטהרו", ואותם פגמים נמחקים כלו היו. זוכים לנפש חדשה, זכה וטהורה, נקייה מכל פגם, קרובה אל ה'.

מה עלינו לעשות בימים אלו?

ראשית, עלינו להבין כמה חמור הוא החטא. לאחר מכן להפנים את המשמעות העמוקה, שיש לכך שה' מוחל וסולח לנו על חטאינו, ולא זו בלבד אלא גם מטהר את נפשנו כאילו לא חטאנו.

עצם העובדה שנכיר בחומרתו של חטא, ובגודל רחמי ה' המוחל עליו, תסייע בידינו להתרחק מן החטא, לברוח ממנו כמפני אש, ובכך לאחוז בדרך התשובה המגיעה עד כסא הכבוד.

מצוות היום - עינוי התשובה

שתי מצוות נצטוונו לקיים ביום הכיפורים:

המצווה הראשונה היא: "תענו את נפשותיכם" (ויקרא טז, כט) - להתענות. לפעמים קורה שבשעות אחר הצהריים של יום הכיפורים, אדם מתסכל על השעון ומהרהר: "אה! השעה כבר ארבע. עוד שעתיים כוס קפה..." והוא מוסיף ומדמיין בחלומו את כוס הקפה שבגמר הצום...

אומר בעל "סוד ושורש העבודה": אדרבה! עיקר המצווה היא שאדם יצום בשעה שהוא מרגיש מצוקה מהצום! זוהי מצוות העינוי שציוותה התורה באמרה: "תענו את נפשותיכם". בשעה ארבע אחר הצהריים צריך האדם לומר: "אה! ברוך ה' שאני זוכה לקיים את מצוות העינוי! מי ייתן והעיני הזה ימשך עוד ועוד".

ואכן בישיבת מיר בחו"ל, היו הבחורים מאריכים בתפילת נעילה עד שעת לילה מאוחרת, והיו שמחים שהתענית ממשיכה. דווקא בכלל הקושי - המצווה גדולה יותר! עלינו לשמוח בקושי - הוא הוא הגורם לקיום מצוות העינוי שציוותה תורה.

המצווה השנייה היא: "לפני ה' תטהרו" (שם טז, ל) - לחזור בתשובה. אמנם אדם חייב לשוב בתשובה בכל יום, ומכל מקום ישנה מצווה מיוחדת לשוב בתשובה ביום הכיפורים.

ה'חם סופר' מבאר, מדוע הוידוי ביום הכיפורים נאמר במנגינה המורכבת גם מעצב וגם משמחה - משום שאכן, מחד גיסא, אנו עצובים על כך שחטאנו, אך, מאידך גיסא, אנו שמחים לקיים את מצוות היום לשוב בתשובה, כמו ששמחים בשעה שיושבים בסוכה, או נוטלים את ארבעת המינים.

יוצא, אפוא, כי כשם שלפני סוכות כולנו מחפשים ד' מינים וקיינעס מהודרים - כך ביום כיפור עלינו לחפש "תשובה מהודרת".

למזלנו, הרב רבי איצ'לה מביא בשם רבי ישראל סלנטר, כי שונה מצוות התשובה מיתר מצוות התורה: אם נכניס שלוש פרשיות בתפילין, או נטיל ציציות בשלוש כנפות, לא קיימנו מצוות תפילין או ציצית לחלוטין. אין כאן תפילין, אין כאן ציצית! לא כן במצוות התשובה: גם אם אדם עוסק מעט במצווה זו, גם אם משפר רק במשהו את דרכיו - קיים בכל זאת מצוות התשובה.

ובעצם זוהי גמרא מפורשת במסכת קידושים (מט, ע"ב) "המקדש את האשה על מנת שאני צדיק - אפילו רשע גמור מוקדשת, שמא הרהר תשובה בדעתו". הרי שעל ידי הרהור תשובה - כבר הופך האדם לצדיק, וזאת למרות שעד לאותו הרהור - היה מחלל שבת ואוכל נבלות וטרפות!

ר' לייב טוֹדֶר'ס, המשגיח של 'עץ חיים', היה אומר, שכל עבודת היצר הרע היא להחליף תפקידים. היצר הרע בא לבן תורה ואומר לו: 'מה עם חסד? תעשה חסד ומעשים טובים בלי סוף, רק אל תלמד'... היצר הרע בא לגביר שיכול להחזיק תורה, ואומר לו: 'במקום להחזיק תורה- שב תלמד'... לכל אחד יש יצר הרע לעשות את מה שאינו התפקיד שלו

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א, על קבלת עול מלכות שמים

"כִּי יִדְעֶנָּה אֶת יִצְרוֹ" (דברים ל"א, כ"א)

המשגיח, רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל, היה אומר: על כל דבר אפשר לעשות תשובה ולהתכפר, אבל על דבר אחד אין סליחה ואין כפרה: "והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי כי בשרירות ליבי אלך" (דברים כט, יח-יט). מי שהולך בשרירות ליבו, מי שפורק מעליו עול ואומר "איך טו וואס איך וויל", אני עושה מה שאני רוצה- "לא יאבה ה' סלוח לו". אדם מטבעו אינו מוכן לקבל עול. זה קשה לו, הוא לא מסוגל. הוא אומר לעצמו: אני יכול לשנות פה, לשפר שם, אבל להתהפך ממש - אין לי כוח. אני מוכן להשתדל, אפילו קצת להתאמץ, אבל קבלת עול ממש - זה לא.

ואז יבואו לאדם וישאלו אותו: מה איתך? אתה חושב שהחיים הפקר? הרי גיגע הזמן שתיתן דין וחשבון על חיים בלי חשבון! האדם מהרהר רגע, ומנחם את עצמו- "לא נורא, יהיה בסדר"... או בלשון התורה: "שלום יהיה לי"...

לא, לא יהיה בסדר! אומרת התורה: "לא יאבה ה' סלוח לו". הקב"ה נתן לך מתנה יקרת ערך- את התשובה, ואתה מוותר עליה וממשיך ללכת בשרירות ליבך, לא מוכן לקבל עליך עול? זו כפיות טובה! ועל כך אין סליחה ואין כפרה.

אנחנו בתור של "חוצפא יסגיי". המושכל ראשון של חוצפה זה לחיות בלי קבלת עול. אני לא חייב לאף אחד, ואף אחד לא יגיד לי מה לעשות. "איך טו וואס איך וויל"- אני עושה מה שאני רוצה. זו התגשמות אזהרת התורה על "בשרירות ליבי אלך".

היסוד של בניין האדם הוא קבלת עול. להיות כפוף לתורה, לשולחן ערוך. לא לעשות מה שאתה רוצה- אלא מה שהקב"ה רוצה, מה שהתורה רוצה.

ר' משה שטינגל אומר ב'מבקשי השלמות': המקושש- לשם שמים נתכוון, כדי להראות לכולם את ענשו של מחלל שבת. וכמובא בתרגום יונתן (במדבר טו, לב) שגזרת השבת נודעה לישראל, אך העונש על חילול השבת לא נודע להם, וקם האיש ואמר: אלך ואתלוש עצים ביום שבת, ויראו אותי עדים ויגידו למשה, ומשה ישפוט אותי, ועל ידי כך יוודע העונש לכל ישראל.

והנה, לכאורה מי שמוסר נפש, הרי הוא ראוי לכבוד ושכר, אך המקושש

לא רק שלא זכה לשום כבוד ולשום שכר - אלא הוא מקולל. ומה עם מסירות הנפש שלו? אין שום זכר למסירות נפש! אומרים חז"ל (שבת קיח ע"ב): "אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן- מיד נגאלים". השבת השנייה היתה של המקושש. נמצא שכל העיכוב של הגאולה עד היום- הוא בגלל המקושש! וכי הוא ראוי לכבוד ולשכר?! הרי אין לך מקולל יותר ממנו. ומה היתה הטעות שלו?

נכון, הוא מסר את הנפש ועשה את מעשהו לשם שמים- אבל הוא לא עשה כפי ציווי התורה, אלא כפי שהוא מבין. התורה אומרת: אסור לחלל שבת! ואם אסור- אז אסור!

יש כאלה שעושים 'שטייגען'- באמצע חזרת הש"ץ... יש כאלה שלומדים בהתמדה כל הלילה ואחר כך ישנים כל הבוקר. בלי 'סדרים' מסודרים, בלי תפילות מסודרות, העיקר שלמדתי בהתמדה... גם ברוחניות- צריך לקבל עול, להיות כפוף לשולחן ערוך. לא הכל מותר, יש דינים ויש כללים. ואם זה לא כפוף לתורה, לשולחן ערוך- זו פריקת עול!

אדם צריך למלא את תפקידו בעולם

העיקר הראשון מעיקרי התשובה הוא חרטה. כותב רבינו יונה ב'שערי תשובה' (שער א אות י), שהאדם צריך להתחרט על מעשיו הרעים, ויאמר בלבבו: "הנה הבורא נפח באפי

הקב"ה לא צריך את העזרה שלך. יש לך את התפקיד שלך, תמלא אותו בשלמות!

קבלת עול - מוחלטת

התפקיד של האדם - זו קבלת העול שלו. כל רפיון בקבלת עול, הוא רפיון וחיסרון בעצם התפקיד שהוטל על האדם בבריאה. שמעתי ממורנו ראש הישיבה ר' נחום: למה כיום לא מצליחים כמו פעם? התשובה היא: כי פעם היתה קבלת עול! פעם, כשבחור היה מתיישב על יד הסטנדר, לא היה מושג כזה לקום. מרגע שהוא מתיישב הוא לא קם! זה נקרא "למשול בגוף וכל תולדותיו". זוהי קבלת עול! ואלו כיום - בחור מתיישב, קם, יוצא, הולך, חוזר, שוב מתיישב ושוב קם... מה זה צריך להיות? הרי זה ההפך מקבלת עול!

הרב גרשוןביץ מספר, כשלמד בישיבה בקוברין היה איתו בחדר בחור נוסף, ולמרות שהם לנו בחדר אחד במשך חצי שנה, האחד לא ידע את שמו של חבר. כשסיפר זאת לתלמידיו וראה את התמיהה בפניהם, הסביר כי אין כאן צדקות מיוחדת. פשוט מאוד, במשך כל התקופה לא יצא להם להיפגש ולדבר שיחת חולין. הרי כל זמן שלומדים - לומדים, וכשעייפים - הולכים לישון, ובבוקר - קמים לתפילה, ואחר כך מתחיל 'הסדר', ומרגע שמתישבים על ידי הסטנדר - לא קמים. אם כן מה הפלא שלא יוצא לשוחח...

המושגים של פעם היו אחרים. בחור שהיה לומד שמונה עשרה שעות ביממה היה נקרא 'בינוני'.

צריך להחזיר זאת עמוק בנפשנו ובליבנו: לומדים לא מכיוון שיש חשק ללמוד, אלא כי צריך ללמוד! מי שלומד בגלל החשק, כשאין לו חשק - הוא אינו לומד, ואם כן זה היפך קבלת עול.

כותב רבינו יונה (שערי תשובה שם ו'): "כי אם אמור יאמר העבד לרבו: כל אשר תאמר אלי אעשה זולתי דבר אחד - כבר שבר עול אדוני מעליו, והישר בעיניו יעשה".

חיסרון ורפיון במשהו, בכלשהו - זו פריקת עול! וכפי שאומר רבינו יונה: "כבר שבר עול אדוני מעליו". אם הוא עושה את מלאכתו בנאמנות ורק רגע אחד מתרפה במלאכתו, או אם הוא עושה כל מה שמוטל עליו חוץ מדבר אחד - אי אפשר לומר עליו שבתשעים ותשעה אחוז הוא מתפקד כראוי, ורק אחוז אחד פגום אצלו, אלא כל המהות שלו היא של "הישר בעיניו יעשה"! ובמילים אחרות: הוא פורק עול. נורא ואיום!

קבלת עול פרושה "למשול בגוף וכל תולדותיו", ב"כל תולדותיו" בלי יוצא מן הכלל. שליטה מלאה, קבלת עול מוחלטת. האדם מכופף ומכניע את כל רצונותיו לרצון ה' - תמיד, ללא תנאי, בלי שום חיסרון ובלי שום רפיון.

אם צריך ללמוד - לומדים, לא בגלל החשק ולא בגלל הכבוד או ה'שטעלע'. לומדים - כי צריך, עובדים את ה' - כי צריך. וכשלומדים - לומדים, לא קמים מהמקום, לא מתרפים מהלימוד, לא מתבטלים - פשוט לומדים. בכך ממלאים את תפקידנו בעולם - זו קבלת העול האמיתית.

(מתוך הספר 'דורש טוב')

נשמת חיים, חכמת לב וטובת שכל להכירו וליראה מלפניו, ולמשול בגוף וכל תולדותיו, כאשר המשילה על שאר בעלי חיים שאינם מדברים, מאשר יקרה בעיניו נכבדה. ואחרי אשר בעבור זאת נבראתי, ויהיה בי הפך מזה, למה לי חיים?"

הייתי בערב ראש השנה אצל מורנו ראש הישיבה, להתברך בשנה טובה. היו שם אברך ואשתו. אותו אברך פעל בדרך מסויימת שסלל לעצמו, ואשתו לא היתה שבעת רצון מכך, למרות שהוא פעל רבות לתועלת הציבור. הוא ביקש מהראש ישיבה שיאמר את דעתו באוזני אשתו. ראש הישיבה אמר: "תדעו לכם, החיים זה דבר יקר, לא מחלקים אותם בחינם, לכל אדם יש תפקיד בבריאה, והקב"ה נותן לו את הכלים והכישורים למלא את תפקידו וייעודו. כיצד יכול האדם לדעת מה תפקידו? ברגע שיש לו יצר הרע לחמוק מהתפקיד, אם יש לו קשיים וניסיונות - סימן שזה התפקיד שלו".

ר' לייב טודר'ס, המשגיח של 'עץ חיים', היה אומר, שכל עבודת היצר הרע היא להחליף תפקידים. היצר הרע בא לבן תורה ואומר לו: 'מה עם חסד? תעשה חסד ומעשים טובים בלי סוף, רק אל תלמד'... היצר הרע בא לגביר שיכול להחזיק תורה, ואומר לו: 'במקום להחזיק תורה - שב תלמד'... לכל אחד יש יצר הרע לעשות את מה שאינו התפקיד שלו. נתאר לעצמנו - מלך הטיל על שריו תפקידים שונים, כל שר ממונה על תחום מסויים. אחד השרים הזניח את התפקיד שהוטל עליו, ובמקום זאת התמסר למלך בתחומים אחרים, שהיו קשים אף יותר מהתפקיד שהוטל עליו. כשנודע הדבר למלך - ציווה להרגו, כדין במלכות. ולכאורה מדוע? הרי הוא התמסר למלך בתפקידים שנטל על עצמו!

התשובה פשוטה: המלך הטיל עליך תפקיד מסויים. אם אתה נאמן למלך, עליך למלא את תפקידך בנאמנות, ולא לינוח אותו ולחפש לעצמך תפקידים אחרים. אם אינך ממלא את התפקיד שהוטל עליך - הדבר מעיד על חוסר נאמנות למלך, ואף יש בכך בחינה של מרידה בו. במלכות ה' בעולם - לכל אחד יש את התפקיד שלו. כל אחד צריך למלא את תפקידו בנאמנות ובשלמות. לשם כך הוא נברא. יש כאלה שרוצים לעזור לקב"ה. הם חושבים שעדיף להם למלא תפקיד אחר... אל תנסה לעזור לקב"ה! אם הקב"ה יעיד לך תפקיד מסויים, תמלא את תפקידך כראוי. אל תחפש לך תפקידים אחרים בנימוק שבהם תתעלה יותר. אל תחפש לך מצוות 'חשובות' יותר - "כי לא מחכמה שאלת על זה".

זה מה שכותב רבינו יונה. לאדם יש תפקיד ושליחות, והוא צריך למלא את תפקידו ולעמוד מול כל הקשיים והניסיונות - "ולמשול בגוף וכל תולדותיו כאשר המשילה על שאר בעלי חיים". כמו שהאדם הוא מעל ה'חי' בבריאה והוא שולט בבעלי החיים. "כל שתה תחת רגליו" - כך צריך למשול ולשלוט על גופו. אסור לו לנטות מהתפקיד שהוטל עליו, כי לך הוא נברא. ואם הוא לא עושה זאת, נמצא שהוא מאבד את תכלית בריאתו ואת זכות הקיום שלו. והן הן דברי רבינו יונה: "ואחרי אשר בעבור זאת נבראתי, ויהי בי הפך מזה - למה לי חיים?"

אסור לחייל לברוח מהתפקיד באמצע המערכה. עריק - חייב מיתה! המלחמה שלנו היא מלחמת קיום. בן תורה תפקידו ללמוד. שאלו פעם את ר' ברוך בער אם כל הזמן נלמד, מתי הזמן של חסד? אמר בירידה במדרגות מהאולם לחדר האוכל ובחזרה...

יש לנו פרויקט מאוד מיוחד של כפרות בישיבת 'גאון יעקב'. אנחנו מביאים משאיות עם תרנגולים לבני ברק, עושים כפרות, את העופות שוחטים ומכשירים ומכניסים למקפיאים ענקיים. בישיבת 'גאון יעקב' משתמשים בעופות הללו כל ימות השנה, ולתושבי בני ברק יש מקום לעשות כפרות מהודרות כדת וכדין. הלכתי לאחד המושבים, פגשתי שם חקלאי, אני סוגר איתו את העסקים לגבי מספר התרנגולות שאני צריך, ואיך בדיוק יהיה השינוע שלהם ומתי הם יגיעו לבני ברק...

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי, יו"ר 'אנחנו וצאצאינו', בתיאור מופלא על עוצמת החרטה שצריכים להתחרט על כל חטא וחטא, ואיך זוכים להגיע לחרטה עמוקה כל כך

אליעזר (לייזר) רוט

אנחנו ניצבים בימים של תשובה, כל אחד צריך ומשתדל לפשפש במעשיו, למצוא את הדברים הלא טובים שעשה, להתחרט עליהם מעומק הלב, לכפר עליהם ולקבל על עצמו שלא לחזור לסורו בשנה הבאה ובכלל, אף פעם.

לכבוד הימים הללו, פנינו למגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי יו"ר 'אנחנו וצאצאינו', וביקשנו לשמוע מפיו דברי חיזוק והתעוררות מתוקים מדבש, שיסייעו לנו לבוא ליום הכיפורים עם הכנה טובה יותר, ולעבור את עשרת ימי התשובה בדרגה רוחנית גבוהה יותר.

"קורה שיהודי חוטא חלילה וחס, ולאחר מכן הוא רוצה לעשות תשובה. הוא מבין שמעשיו לא היו כשורה, וצריך לחזור עליהם בתשובה. עושים וידוי דברים, חרטה, עזיבת החטא, קבלה לעתיד. אבל מה זה אומר חרטה? איך אפשר להתחרט על משהו שאנחנו לא מבינים את החומרה שלו? כדי להתחרט, צריך קודם כל להבין כמה החטא חמור, ועל זה יש הסבר מופלא של מרנא ה'חפץ חיים'. "אני תמיד אומר, מי ששומע את ה'חפץ חיים' הזה, לא יכול לאחר מכן לחשוב על חטא במשך כמה חודשים לפחות. זה כמו פצצה שמרסקת את היצר הרע להרבה מאוד זמן".

השאלות הקשות

"אבל לפני שנגיע ל'חפץ חיים' יש לי כמה שאלות שאני רוצה לשאול את הקוראים הנפלאים שלנו...

"השאלה הראשונה: למה אנו לא חיים לנצח, מה היה רע שכל אחד מאתנו יחיה לנצח?

"השאלה השנייה: למה ברא הקב"ה חולי בעולם, למה להיות חולים? אי אפשר שבנאדם ש'נגמרה לו הוויזה' פשוט ילך ברחוב ייפול במקום, למה צריך לסבול כל כך קודם לכן?

"שאלה שלישית: אני בדקתי אצלי בסלון של הבית את העציצים, לא פעם אחת ולא פעמיים. עשרות פעמים בדקתי, ניסיתי לראות אם הם מצמיחים שטרות של כסף, או אולי מטבעות של זהב. תאמינו או לא, אבל בכל פעם הבדיקה יצאה שלילית. אף פעם לא צמח לי כסף בעציץ.

"אני לא מבין למה? מה אכפת לקב"ה שיהיה לי מספיק כסף, בשפע? למה אני ואתם וכולנו צריכים להתייגע ולעמול קשה כדי להתפרנס, מי במשרה תורנית או חינוכית, ומי במלאכת כפיים או בעבודה משרדית. למה אנחנו צריכים לעבוד כדי להשיג כסף? "אתמול ראיתי חתול מסכן שמהלך ברחובות בני ברק. הוא היה נראה רעב מאוד. ואז הוא זינק ברגע אחד לתוך פח גדול שעמד בסמוך, נבר קצת בין שקיות האשפה, מצא שאריות של דג וחצי שניצל שילד מפונק לא סיים בארוחת הצהרים, אכל החתול בשמחה מרובה, ואחרי כמה דקות יצא מהפח כשהוא שבע ומאושר..."

"אז למה אנשים צריכים לצאת מהבית כל יום לעבודה קשה ומפרכת, כדי שבסוף יהיה להם קצת כסף שבו הם יכולים בקושי לקנות מספיק אוכל לבני ביתם? למה???"

"השאלה הרביעית: אספר לכם סיפור אמיתי, ממש בדידי הווא עובדא, אני שמעתי מבעל המעשה בכבודו ובעצמו וזה קרה ממש לא מזמן..."

"יש לנו פרויקט מאוד מיוחד של כפרות של ישיבת 'גאון יעקב'. אנחנו מביאים משאיות עם תרנגולים לבני ברק, עושים כפרות, לוקחים את העופות, שוחטים ומכשירים ומכניסים למקפאים ענקיים. בישיבת 'גאון יעקב' משתמשים בעופות הללו כל ימות השנה, כדי להאכיל את הבחורים הלומדים בישיבה. להם לא חסר עוף כל ימות השנה, ולתושבי בני ברק יש מקום לעשות כפרות מהודרות כדת וכדין."

"כמובן שאי אפשר לקנות אלפי תרנגולים מהיום למחר, צריך להזמין מראש ולתאם עם החקלאי שיגדל את הכמות הנדרשת. 'הלכתי לאחד המושבים באזור השרון, פגשתי שם חקלאי, לולן ותיק. הוא מגיע עם המגפיים הגדולות שלו, בגדי עבודה, כובע רחב שוליים, וכל כולו אומר חקלאות."

"אני סוגר אתו את העסקים לגבי מספר התרנגולות שאני צריך ואיך בדיוק יהיה השינוע שלהם ומתי הם יגיעו לבני ברק."

"שאלתי אותו: 'תגיד, שמוליק, כמה עופות יש לך בלול?' הוא אומר לי: '16 אלף ראש'."

"16 אלף זה המון, זה כמו לקחת 165 חידורים ענקיים בבני ברק, ולהכניס אותם באולם אחד ענק. אני שואל את שמוליק: 'איך אתה מצליח להשתלט על כל כך הרבה תרנגולים'..."

"הוא אומר לי, 'מה זאת אומרת? מכניסים אותם כשהם אפרוחים קטנים, וזהו. אני מכוון פעם אחת את המכשור האוטומטי, שנותן להם אוכל ומים כל יום בלי מגע יד אדם. פעם ביום אני עושה סיבוב בלול להוציא פגרים, יש וטרינר שעושה בדיקות תקופתיות וזהו!'"

"רוב היום אני בכלל לא עסוק עם התרנגולים. יש לי גם רפת, וכמה מאות דונמים של שטחים חקלאיים שאני מעבד."

פסיכולוג של תרנגולים

"אבל רגע, שאלתי אותו לפני שהוא הספיק להתרחק, 'עוד לא הסברת לי. תגיד, מאיפה אתה מביא לתרנגולים פסיכולוג? יש לך מספיק מורים שילמדו אותם איך לקרר ולחדס ברגליהם? מי מלמד אותם איך לנקר? איך הם יודעים מתי יש אוכל ומתי מים? מי משכיב אותם לישון בלילה, שלא יפספסו ויפריעו אחד לשני?'"

"החקלאי מסתכל עלי כאילו יצאתי מדעת, וממשיך לעיסוקיו. הוא לא טורח לענות לי, ובצדק. תרנגולים לא צריכים גנת ולא מלמד. אין צורך לרשום אותם לחיידר, ולא צריך להתפלל שהם יתקבלו לסמינר הכי טוב בעיר. אנחנו לא אמורים לקנות להם ילקוט חדש לכיתה א', ולא בגד חדש לכבוד החג. בלילה הם הולכים לישון לבד ברגע שמחשיך, ואין צורך להשכיב אותם או להעיר אותם."

"אז למה את הילדים שלנו אנחנו מגדלים בעמל וביזע? למה???"

"אמרתי את הדרשה הזאת בבית הכנסת הגדול בבני ברק. קם איזה בני ברקי תוסס, ואמר שיש לו עוד שאלה, שאלה חמישית... הוא רוצה לדעת גם למה מזיעים כל כך בבני ברק. מה זה החום הזה?"

"אבל האמת, אחרי ששאלנו שאלנו כל כך הרבה שאלות, די ברור שהתשובה עליהן מאוד פשוטה: כל ילד יודע שסבא אדם וסבתא חוה היו בגן עדן, לא חסר להם אוכל, ולא היתה להם בעיה של פרנסה, הם לא סבלו צער גידול בנים, ולא היו חולים."

"ואז קרה אסון! סבתא חוה אכלה מעץ הדעת, ונתנה גם לסבא אדם הראשון. סבא וסבתא עשו עבירה אחת! אחת! ומאז אנחנו סובלים. אנשים מתים, בא יעקב אבינו ודאג שלא ימותו בלי לעשות תשובה ובלי להיפרד מהמשפחה, הוא שדרג את זה והפך אותו למשהו שמגיע בדרך כלל בשלבים, יש מחלה ואחר כך מגיע המלאך הממונה על הסיום."

"בגלל החטא גם נגזר עלינו להתאמץ בשביל הפרנסה, 'בזעת אפיך תואכל לחם', וזה גם עונה על השאלה של הבני ברקי שרוצה לדעת למה הוא כל כך מזיע..."

"אומר ה'חפץ חיים' הקדוש: כשאדם עובר עבירה, הוא גורם נזק עצום בעולמות העליונים. הוא משחית ומחבל באורות עליונים, מחריב עולמות שלמים. הוא מביא מוות וצער ומחלות וחורבן, אבל אין לו מושג בכלל עד כמה עצום הנזק של כל חטא."

"בגלל זה לקח הקדוש ברוך הוא את החטא הראשון, חטא עץ הדעת, והראה לנו מה החטא הזה גורם בעולם הזה. עכשיו בואו נחשוב מחדש על כל הצרות שהיו בעולם מאז חטא עץ הדעת ועד עצם היום הזה, כמה נזק והרס וחורבן ומלחמות ורעב ומגיפות ושבי וביזה, וצער, וצרה וצוקה ונגע ומחלה באו בגלל אותו חטא."

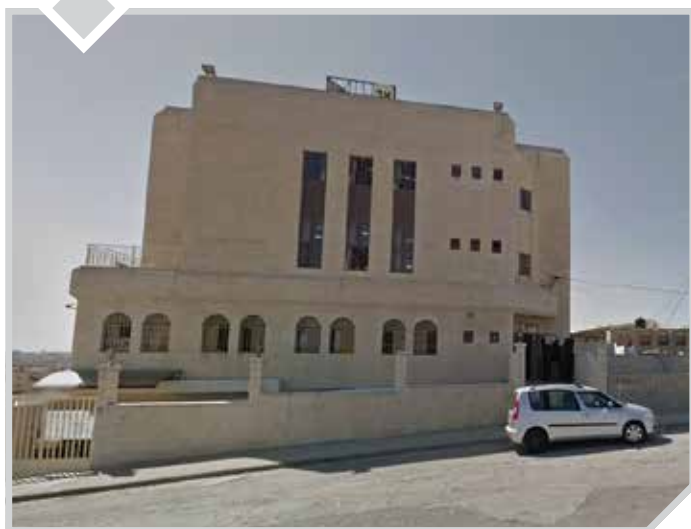
"עכשיו אנחנו צריכים להתבונן בזה, ולהבין עד כמה חמורות ההשלכות של כל חטא וחטא. כשנבין שחטא עץ הדעת הוא רק דוגמא לכל שאר החטאים, אנחנו נאבד את כל החשק לחטוא."

"ולא רק שזה מוציא את החשק מהחטא, אלא שזה גם מטלטל אותנו, וגורם לנו להבין מה זה נקרא להתחרט על העבר, מה נקרא חרטה אמיתית על החטא. אם היו עכשיו מראיינים את אדם הראשון לעלון הנפלא הזה ושואלים אותו: 'נו... אתה מתחרט שאכלת מעץ הדעת?', מה הוא היה אומר? 'אי אפשר לתאר במילים את עוצמת החרטה!'. נכון? כזאת חרטה אנחנו צריכים להגיש על כל קריאת שמע שלא קראנו בזמנה, חלילה וחלילה, על כל חילול שבת קטן שחיללנו בלי משים, בגלל שלא ידענו כראוי את ההלכה, על כל לשון הרע קטן שאמרנו, כי לא הצלחנו להתאפק, ובגלל שהוא היה ממש ממש עסיסי ואי אפשר לוותר עליו..."

"וכשתהיה כזאת חרטה עמוקה על החטא, אין ספק שזה נקרא לשוב אל ה', תשובה אמיתית, תשובה שלמה, תשובה מאהבה ומיראה. ויהי רצון שבזכות התשובה נזכה לגמר חתימה טובה, ולגאולה השלימה במהרה!"

דודי הרה"ח רבי יעקב רבינוביץ שליט"א, משפיע בחסידות באיאן, הוא שסיפר לי את הסיפור האמיתי דלהלן: "היה זה אחד מהמראות המפחידים ביותר שראיתי בחיי! באחד השבתות, באמצע קריאת התורה, בקלויז שבשכונת רמות, אחד המתפללים צעק לפתע בקול חנוק מבהלה: 'הצלה! הצלה!' הציבור נבהל ביותר. 'מה קרה?' הפנו כולם את ראשם לעברו. 'מדוע צריך הצלה?'"

סיפור אמיתי על הדרמה בשכונת רמות...

מאת: הרה"ח אליהו ע. שור

הם עמדו פעורי פה והביטו אל עבר האופק כלא מאמינים למראה עיניהם. את המחזה הזה הם לא ישכחו לעולם! הסיפור שלפנינו אמיתי. אמיתי הוא לגמרי!

דוד שלי, הרה"ח רבי יעקב רבינוביץ שליט"א שמו, משפיע בחסידות באיאן לצאן קדשים, הוא שסיפר לי את הסיפור האמיתי והבלתי יאומן דלהלן. וליתר דיוק, ולמען לא נשגה בפרטים כלשהם, אף שלח לי את כל הסיפור בכתבת ידו המדוקדקת. להלן אף נצטט קטעים ממכתבו זה.

רבי יעקב גדל בנערותו בשכונת 'רמות פולין' בירושלים. שם התפלל תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן בקלויז דחסידי באיאן - רוז'ין, אשר בשכונת רמות ברחוב מירסקי. התפילות נערכו בהתרוממות ובהתלהבות כמנהג חסידים ואנשי מעשה, בשבתות כבימים טובים בתפילה ל'קבל ברחמים וברצון את תפילותינו!' באחת השבתות זה קרה.

או כלשונו הרהוטה במכתבו: "היה זה אחד מהמראות המפחידים ביותר שראיתי בחיי! באמצע קריאת התורה ביום שבת, בקלויז שבשכונת רמות, אחד המתפללים שהקפיד לעמוד בשעת הקריאה, צעק לפתע בקול חנוק מבהלה: 'הצלה! הצלה!'" הציבור נבהל ביותר. "מה קרה?", הפנו כולם את ראשם לעברו. "מדוע צריך 'הצלה?'"

אף הבעל קורא עצר ממרוצת שטף קריאתו, לנוכח קריאת ההצלה הבהולה. פני כולם היו מופנות לעבר האיש שעצר את הקהל בקריאות 'הצילו'. הלה לא היה יכול להוציא אפילו הגה מפיו, רק באצבעו החווה לעבר הבנין הגדול שממול...

המחזה שנגלה לנגד עיני המתפללים היכם בתדהמה מוחלטת. הפחד הרעיד אותם תוך שיתוק חושים מוחלט. ופיהם היה פעור נוכח המחזה, ואף לסוגרו לא יכלו...

מה היה המחזה המפחיד שכה הצמיח את הקהל, ומה היו סיבותיו? זאת ניווכח לאחר שנכיר קצת את האזור והסביבה. באשר באיזור

מירסקי מול הקלויז המדוב, שוכן לו בנין ישיבת הר"ן, בנין גבוה הוא בעל ארבע קומות, והוא שוכן על הר גבוה שמצדו האחד תהום פעורה לרגליו!

מחמת גובה הבנין וההר שמתחתיו, הרי שכשהיו עומדים על גגו יכלו להביט ולהתבונן בכל מרחבי ירושלים רבתי, אפילו בבית המדרש 'בעלזא' הבחינו משם...

דא עקא, שהגג, גדר אבנים רחב סביב היה לו, ומשום מה רק מעקה נמוך וקטן סבב אותו, בלא מעקה ראוי הסוגר את המרחב. הווה אומר גדר קטנה שאפשר לטפס עליה ללא שום קושי, עם מעקה נמוך מאוד. מתכון בטוח לאסונות!

בכל העיתים היה גרם המדרגות המוביל אל הגג סגור ומסוגר על מסגר ובריה, אך בשבת זו היתה הדלת לגרם זה פתוחה, משום מה... שני ילדים, אחים, חמודי עין ומשובבי לב, בנים לאחד ממתפללי הישיבה, התגנבו דרכו ועלו אל הגג בשוכבות ילדים...

קרבו שני הילדים אל גדר הגג, והתפעמו מהמראות המשכרים ומהנופים המשובבים, הן את כל ירושלים ראו דרכו.

האחד גרר כסא, הצמידו עד לגדר האבנים הנמוך, נעמד עליו והתבונן באווירה של ירושלים ובאורה, ואילו אחיו התיישב על הגדר

וכאשר הגיע ר' פסח אל הגג, רכן על הרצפה כמו נחש, עד שהתקרב אליהם, וכל זאת מבלי שראו או שמעו אותו מתקרב. ואז התרומם בשקט בשקט מתנוחת שכיבתו, כאשר רק שתי ידי מורמות אל על

אסונית נחרדת.

מתפללי הקלויז עקבו בדאגה רבה אחר ר' פסח. כשהם 'משתאים ומחרישים לדעת' היצליח להציל את הילדים ברגע האחרון. הם רואים אותו שועט אל עבר הבנין של ישיבת הר"ן. מטפס במדרגות המובילות לגג בשקט מוחלט, כשהוא צועד על ארבעתיו, לבל ישמע קולו בבואו אל הגג, שכן אם ישמעו הילדים את קולו, יהיה חלילה האסון בדרך מיד. כך עקבו אחריו בסקרנות רבה מהולה בחרדה עצומה.

ולבטח סקרנים אתם. ההצליח ר' פסח אם לא?

נעביר את השרביט לדודי רבי יעקב, המתאר את ההתרחשות הדרמטית: "וכאשר הגיע ר' פסח אל הגג, רכן על הרצפה כמו נחש, עד שהתקרב אליהם, וכל זאת מבלי שראו או שמעו אותו מתקרב. ואז התרומם בשקט בשקט מתנוחת שכיבתו, כאשר רק שתי ידי מורמות אל על. ומבלי שהם ירגישו, לפתו ידי של ר' פסח את שני הילדים, כשהוא מקיפם ונועלם על ידי לבל יפלו, וכך החזיקם בחוזקה עד שנעמד על רגליו, הורידם בבטחה ושילח אותם לביתם!" אהה. אנחת רווחה התפשטה בקרב קהל המתפללים שראו בסיום כי טוב, והיאך ר' פסח אכן הצליח להציל את הילדים ממוות לחיים! (רבי יעקב מוסיף במאמר המוסגר: "אגב, אבי מורי הרה"ח רבי שמואל ז"ל שהיה הגבאי של הקלויז, לא נח אחרי מעשה כזה, ועשה הכול, וכעבור אך ימים אחדים, כבר עשו מעקה גבוה סביב כל הגדר!")

עתה בואו ונחשב חשבוננו של עולם:

ר' פסח אכן הצליח להציל את הילדים.

אך את מופע האימים שהתחולל בקרב המתפללים - לא הצליח לעצור.

שכן על אף שבמושגי שעון לא התרחשה הדרמה זמן רב, כדקה

ממש (עם מעקה נמוך מאד עליו. מפחיד!) בלא אומר ודברים. כך ישבו שניהם בשלוה מוחלטת ובהנאה גלויה. כאשר, להזכירכם, רק מעקה קטן סובב אותם, ורק את רגליהם הקטנות, אך כל גופם חשוף לרוח השמים ופרציו, כאשר לכן, כפסע הוא ביניהם ובין ... במראה הזה הבחין המתפלל, וקריאות הצלה נפלטו מפיו במהרה. בוקה ומבולקה השתררה בקלויז בין רגע. המראה היה נורא ואיום. מראה של שני ילדי חמד שלא טעמו טעם חטא, ולא ניתן להעלות על הדעת מה יכול לקרות להם כל רגע...

המתפללים איבדו מהרה את עשתונותיהם.

חלקם רצו למהר לפתוח את החלונות, ולצעוק בקול גדול לילדים שיסוגו במהרה, עקב סכנת החיים הנשקפת למולם. אך קריאה זו היא מתכון בטוח לאסון נוראי תוך שניות, באשר הילדים ייבהלו מאוד לנוכח הקריאות, ובשכך יתחילו להזיז גופם לכאן או לכאן, וכל תזוזה במיקום הקריטי שלהם - כשרוב גופם נמצא מחוץ לגדר, תגרום חלילה לנפילה אל התהום הפעורה!

אחרים רצו לצאת לרחוב להזעיק עזרה מכאן או משם, מתכון שיתכן שאף הוא נידון לכישלון, שכן עד שיזעיקו עזרה... מאחר, שכאמור, כל תזוזה ולו הקטנה של האחים בעת הזאת יכולה להובילם... המצב היה נראה אבוד.

היו גם מתפללים שלנוכח המחזה המחרד, מיהרו לכסות את ראשם בטליתותיהם, לסגור את עיניהם ולאטום אוזניהם, לבל יהיו עדים או נוכחים לאסון הכבד שעלול להתרחש תוך שניות.

בקיצור, אובדן עשתונות מוחלט!

כאשר בכל העת הזאת יושבים להם שני הילדים על גדר האבן המקיפה את הבנין, רוב גופם חשוף לרוח השמים. וחוזן ממתפללי הקלויז אין איש שרואה אותם.

הכל התרחש תוך שניות. הבלבול והפחד שימשו בערבובייה, שיתוק השכל ואיבוד העשתונות היו מוחלטים.

היה אחד שלא התבלבל.

החסיד רבי פסח ברנדווין קראו לו.

ר' פסח לא איבד את עשתונותיו ולו לרגע. מהרה קלט את המצב לאשורו, ומיד לקח את הפיקוד. הוא הורה לכולם להישאר לשבת בשקט, לבל ינסה אחד לצעוק לעברם לא מעבר לחלון, לא מהרחוב. באשר כאמור קריאה זו, זרז היא להביא סכנה לילדים התמימים ח"ו. תוך כדי כך הסיר את הטלית מעל כתפיו במהרה, פשט את הבעקישטע ואת הטלית קטן מעל גופו, זרק את צרור מפתחותיו ארצה, ואף את נעליו חלץ בזריזות, ורץ לעבר הבנין ממול.

כל זאת עשה ר' פסח בשניות אחדות תוך הפעלת שיקול דעת מפתיע ובקור רוח מושלם!

כאשר אף סיבת התפשטותו מכל לבושו וצרור מפתחותיו - היתה בהשכל ודעה. וזאת כדי שבריצתו אל עבר הילדים ובהשתחלו הגגה, לא ישימו אלו לב אליו. באשר יתכן שאילו ישימו הילדים לב לפתע למבוגר המתקרב אליהם, ייבהלו המה כהוגן, ויזוזו תזוזה

כל אחד ואחד מצוי לפני יום גורלי בו יקבע עתידו בעולמינו דיין, כאשר פסיעה אחת בלתי מחושבת יכולה להיות הרת אסון ח"ו. הפחד אמור להקיף את כלולו, הן יום הדין - פחד אימים הוא משרה! אך משום מה ישנם כאלו שאינם מבינים את משמעות יום הדין ופחדו, ואינם מתעמקים בהשלכותיו. ולכן כשמגיע יום ראש השנה, הרי הוא בשבילם אך יום חג, וההכנה לקראתו מסתכמת בדאגה ל'סימנים' השונים, לקניית המקום המכובד בבית הכנסת ולבגדי החג. בכך מסתכמת הכנתם ליום הדין! אף במהלך יום הדין עצמו נתונה דעתם כל העת לגודל הקהל, לרוחב הפארענטשע'ס בחצרות הצדיקים השונים, לסלסולי החזן בקטעים המרגשים, ולאי הצלחתו של הבעל תוקע בהשמעת תקיעותיו... בהבלים אלו נתונה דעתם. רק לא במהות יום הדין, במעשים ובפעולות שתובעים מעימנו בעקבות כך! מרותקים הם לנופים הקסומים - הקהל, החזן ובעל התוקע, ואינם שמים לב שהגדר יכולה להתמוטט בכל רגע ואזי כבר יהיה מאוחר... והרי בהצלחת עולם מלא אנו עוסקים, שכן כל אחד כלפי עצמו, הרי הוא עולם מלא, וחובה עליו להצילו ע"י עצמו! וכיצד יתמכר לנופים הקסומים ויתעלם מהתכלית האמיתית של יום הדין?!

נעבור לסגנון אחר של אנשים: ישנם כאלו שאכן מבינים את משמעות יום הדין ופחדו, אך מרוב פחד וחרדה הרי הם מבולבלים לגמרי ואינם יודעים מימינם ומשמאלם. תוהים באיזה קטע לכוון, איזו קבלה טובה לקיים, ובמה לגשת אל ימי הדין.

רק את החרדה הם מרגישים. אך היא אינה גוררת מעשה בעקבותיה, והתוצאה היא שהם טומנים ראשם בטליתותיהם כתוצאה מהבלבול הנרחב בו הם שרויים!

לעומתם ישנם יהודים שהם כר' פסח בסיפורינו... מבינים את משמעות יום הדין ופחדו, ויודעים גם את אשר מוטל עליהם לעשות ולפעול. בהתאם לכך הם תופסים פיקוד, מכריחים את יצר הרע לזוז הצידה, ופועלים באופן אקטיבי להינצל ביום זה ולהיכתב בספרן של צדיקים!

כאשר בהתאם לכך הם מכוונים בתפילה כראוי, שופכים הם ליבם כמים ומתחננים קדם מרא ד' בשמאי שיוציאם זכאי בדן.

ובמקביל אינם מסתפקים רק בתפילה, אלא אף משתדלים לעשות מעשה, בקבלם עליהם 'קבלות טובות', לשנות את הרגליהם הבלתי נכונים, ומשתדלים לעמוד בהם. ועל ידי כך זוכים הם להינצל ביום דין זה, להיכתב ולהיחתם בספרם של צדיקים גמורים ביום ראש השנה.

וזוכים הם - - -

להציל עולם מלא מרדת שחת.

עולמם שלהם!!

וחצי התחוללה כל המהומה, לא יותר. אכן במקרים כאלו של פחד וחרדה, ובסיטואציה דרמטית שכזו, הרי שכל שניה נדמית היא כנצח. ובפרט במקרה זה שהחשש לילדים הולך וגובר, ואופק להצלה אין. לבטח צרוב מקרה זה בזכרונם של המתפללים בצרבת של ברזל כשעות של פחד, אימה וחרדה!

עתה ננסה לדרג את התנהגותם של כל הנוגעים בדבר וכל המעורבים בסיפור. הנכונה היתה אם לא? ובאיזו מידה?

אין ספק שגיבור הסיפור הוא ר' פסח, שלא איבד את קור רוחו, ושלט באירוע בהשכל ובדעת, לדעת מה תפקידו והיאך עליו לפעול. אין ספק שהוא הוא הדוגמא לאדם היודע איך להתנהג בכל מצב. קטן וגדול, לפי הצורך.

אין ספק. הוא הבין את הענין, שלט בו, עשה מעשה, והציל חיי נפש של שני ילדי ישראל תמימים וטהורים! שני עולמות שלמים של תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא מעולם! אין זכות גדולה מזו!

מצד שני. מתפללי הקלויז הרבים - אף הם הבינו את גודל הסכנה, והחרדה תקפה אותם בעוצמה. אך הם לא ידעו לתרגם את הרגשות לשפת המעשה, כאשר מבולבלים היו לנוכח הסיטואציה המחרידה ולכן לא עשו מעשה למען הצלת הילדים. זהו חידלון חושים מסוים לנוכח הנסיבות.

ובוודאי אלו שטמנו ראשם בטליתותיהם לבל יחזו באסון המתקרב, אין לך בלבול גדול מזה (ובכל זאת איננו יכולים לשופטם לכך חובה, הרי במרכזו של אירוע נוראי היו המה שרויים!).

היחידים שלא היו בליבם כלל לא פחד ולא מורא, היו איך לא - - -

שני האחים!!!

- - - הילדים!!!

הם שהיו את המקור לדרמה הגדולה. הם ישבו בטח, התבוננו בנופים הקסומים בשלוח מוחלטת, ולא חשו בסכנה הגדולה העומדת לפתחם...

האם זה בא מהפעלת קור רוח? מיישוב הדעת כלשהוא?

לא! לא! ולא!

יישוב הדעת והרוגע בהם היו שרויים - בא להם אך ורק מכוח אי ידיעת מצבם ועתידם, כאשר בשכלם הקט לא הכירו את אשר עומד לפניהם, ועל כך שבכל רגע הם עלולים לסיים את חייהם!

זאת אומרת, שיישוב דעתם אינו מעלה אצלם כלל, רק מרוב חוסר שכלם בא להם כך!

ויתכן לומר ש - - -

כך אנו נראים בימים אלו...

עומדים אנו לקראת יום הדין הגדול והנורא, בו יחרץ גורלו של כל אחד ואחד מבאי העולם, אם לחיים ואם... כאשר כפסע הוא אצל כל אחד בין החיים והיפך החיים.

עד שאפשר להגדיר את מצבנו אנו, כמעט כמצב המדויק של שני הילדים שעמדו על הגדר, תוך סכנת חיים עצומה, שיש סיכוי שתוך שניות כבר לא יהיו בעלמא דיין!

כך אנו!

לשמוע ולשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 8 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

לפני שנים שמעתי פעם שיחה מהגאון הצדיק רבי סנדר ארלנגר זצ"ל בערב של יום כיפור, ובתוך הדברים הוא אמר הרגש נפלא מאד: אנשים לעיתים חוששים מיום הכיפורים: הם צריכים לצום בו, להתענות, ללכת יחפים... אולם אם יחשבו מעט ויתבוננו בשום שכל, הם יראו כמה זה 'משתלם': הרי השם יתברך נותן לנו כפרה, טהרה, נקיות - זכות עצומה שלא תתואר

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

בראש השנה; אך הוא עדיין לא נחתם, ואפשר עוד לשפרו ולתקנו. וזאת עבודת הימים הללו: הרי כמעט כולם נכנסים לגדר 'בינונים' שתלויים ועומדים, ועד החתימה ניתן לשנות על ידי תשובה ותפילה, וריבוי מעשים טובים ומצוות בשמחה וטוב לבב. ומי שאינו מבין עדיין את גודל הדחיפות, שיטה אוזנו לדברים ברורים שאומרים חז"ל בפסיקתא רבתי (פסיקא מ): "אמר ישעיהו, 'ועוד בה עשירה ושבח והיתה לבער' (ו, יג) - אמר הקדוש ברוך הוא, בראש השנה אני דן את עולמי ובו הייתי צריך לגמור את הדין. ולמה אני תולה עד עשרה ימים? כדי שיעשו תשובה עוד... 'ושבה והיתה לבער' - שאם עשיתם תשובה באלו הימים, אפילו יש בכם עונות אני מבערם ומזכה אתכם. ואם לא עשיתם תשובה, הוו יודעים שדינכם מתפסק ביום הכיפורים". הוה אומר, שזה הזמן לשנות את גור הדין! זה הזמן להיטיב את החתימה! עלינו לנצל היטב את הימים האלו, שלא יילכו חס ושלום לאיבוד.

"לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם"

הבה ונתבונן מעט בגדולתו ומשמעותו של היום האדיר והקדוש,

עברנו את ראש השנה בסייעתא דשמיא בהתעוררות רוח, וכעת מונחת לפתחנו העבודה המרכזית של עשרת ימי תשובה. כתוב במדרש תנא דבי אליהו (פרשה א): "ימים יוצרו ולו אחד בהם - זה יום הכיפורים לישראל, שהוא שמחה גדולה לפני מי שאמר והיה העולם שנתנו באהבה רבה לישראל... ולא זו בלבד, אלא בשעה שהוא מוחל לעונותיהן של ישראל אין מתעצב בלבבו אלא שמח שמחה גדולה, ואומר להם להרים ולגבעות לאפיקים ולגאות, בואו ושמחו עמי שמחה גדולה שאני מוחל לעונותיהם של ישראל". התיאור הציורי הזה, כביכול הקדוש ברוך הוא עורך 'קידוש' לאות שמחה על מחילת העוונות, ממחיש היטב את מעלת היום העצום שאנו צועדים לקראתו.

יש להבין ולהפנים את מהות הימים הללו שבין כסה לעשור. הרי ראש השנה הוא ראשית ומקור ליצירה חדשה של הבריאה, כמו שאומרים חז"ל במדרש שוחר טוב (תהלים קב, יח): "ועם נברא יהלל י-ה - וכי עתידה אומה אחרת להבראות?... רבנן אמרו, אלו הדורות שחייבין במעשיהם הרעים, ובאין ועושים תשובה ומתפללין לפניך בראש השנה וביום הכפורים, ולפי שהם מחדשים את מעשיהם, הקדוש ברוך הוא בורא אותם בריה חדשה".

הביטוי של חז"ל מרעיש ממש - בריה חדשה! על ידי עבודה נכונה בימים הנוראים, יכול האדם ליזכות לדף חדש לחלוטין, נקי וזך. אלו דברים כפשוטם ממש, ולא מליצה. מה שהיה לפני ראש השנה אינו בטוח שיהיה לאחריו לטוב ולמוטב - האדם אינו אותו אדם! אז על מה עובדים בימים אלו, עשרת ימי תשובה? על ה'חווה' שנכתב למעלה בראש השנה - אבל עדיין לא נחתם.

מרן הגאון רבי נפתלי טרופ זצ"ל, ראש ישיבת ראדין, היה חוזר ואומר בכל שנה מחדש בשיחתו בתקופה זו: כאן בישיבה הכלל הוא שכל שנה צריך להרשם מחדש לישיבה, להיבחן מחדש, ואין שום ערובה למי שכבר היה כאן שיוכל להישאר. כך כל שנה אנחנו 'חותמים' עם בורא העולם על חוזה חדש, וצריך לעשות כל מה שאנחנו יכולים, כדי שהחוזה הזה יהיה טוב ומיטיב כמה שיותר.

הסכם החיים, השפע הברכה וכל טוב לו אנו מצפים, נכתב כבר

כלשון 'תפילה זכה' של יום הכיפורים.

ראשית, יש להדגיש, כי יום כיפור הוא יום של שמחה! זה אולי נדמה כסותר את ענייני התשובה, הצום ותפילות - אך צריך לדעת כי זוהי האמת לאמיתה.

זכורני מיישיבת חברון, מנהגם של ראשי הישיבה זצ"ל ויבדלחט"א, להקריא קודם תפילת נעילה קטע מרומם ומלהיב מדברי אבי תנועת המוסר, מרן רבי ישראל סלאנטר זצ"ל, (אור ישראל, אגרת ז), אודות מעלת היום וסגולתו, ועד כמה כל פעולה של התחזקות היא עצומה ונוראה. הדברים היו עושים רושם חזק על הבחורים ומרוממים את כל תפילת הנעילה שבאה בעקבותיה.

זו היא לשונו של רבי ישראל: "יום הכיפורים הוא דבר טוב למאוד, יום סליחה וכפרה. לא היו ימים טובים לישראל כיום הכיפורים. אין לנו דבר טוב ממנו, אם היינו עושים ההכנה הראויה לתקון דרכינו. כי יום הכיפורים מכפר עם התשובה היא עזיבת החטא. אכן גם המעט טוב מאוד, אין ערוך לה בענייני תבל, לראות לכל הפחות שתהיה איזו קבלה על להבא ביום הכיפורים, ואין לנו מסחור הנושא פרי ריוח כמו לעשות הכנה בלימוד המוסרי, ולהתבונן להחטיב דרכיו, עד אשר יבוא לאיזו קבלה להבא ביום הכיפורים. אולם בכל בחינה קטנה שבקטנות, אשר יכין האדם את עצמו, להגדיל בחינת יום הכיפורים שלו, אין ערוך ואין די באר הצלחת נפשו להינצל מצרות ונצורות, ואין לנו רווח גדול מזה".

לפני שנים שמעתי פעם שיחה מהגאון הצדיק רבי סנדר ארלנגר זצ"ל בערבו של יום כיפור, ובתוך הדברים הוא אמר הרגש נפלא מאד: "אנשים לעיתים אינם אוהבים את יום הכיפורים: הם צריכים לצום בו, להתענות, ללכת יחפים... אולם אם יחשבו מעט ויתבוננו בשום שכל, הם יראו כמה זה 'משתלם': הרי השם יתברך נותן לנו כפרה, טהרה, נקיות - זכות עצומה שלא תתואר. כל מה שאנחנו צריכים זה 'לכוף כאגמון ראשו', להתענות, להראות שאנו מוכנים להתאמץ בשביל כך. וכי זה בכלל נחשב למחיר כנגד הטובה הגדולה?!"

הרי אם יפנו לאדם עני ואביון ויאמרו לו: "ביכולתך לשלם חמשת אלפים דולר בלבד, ולקבל בנין מפואר בן שלוש קומות". הרי ללצון ייחשב אם יענה "איני יכול, זהו סכום גדול מדי בשבילי"... זוהי עבירו הזדמנות מדהימה שלא תחזור, והוא ודאי ישיב כי הוא גייס את הכסף מן הגורן ומן היקב, העיקר שלא להחמיץ את ההצעה הנפלאה הזאת שהתגלגלה לפתחו...

"כך צריך 'לדבר' עם הגוף הגשמי", אמר רבי סנדר, "כדי שיבין כמה אושר הוא מקבל ביום הכיפורים תמורת מאמץ לא גדול... נכון, יש מעט קושי לצום, להתפלל ארוכות ושאר העינויים מצווים אנו ביום הקדוש, אולם בשכר זה זוכים לחיי טהרה, חיי קדושה, חיי מחילה וכפרה. מה לא יעשה אדם שמתבונן בשביל 'לחטוף' את ההזדמנות הנפלאה הזאת. מן השמים רוחצים, מטהרים ומנקים אותנו. איזו שמחה צריכה להציף את ליבנו!"

נביא לדברים המחשה מעניינת. ששמעתי משאר בשרי, הגאון הצדיק רבי בנימין פינקל שליט"א, מראשי ישיבת מיר:

כל מי שראה פעם את התהליך יודע את התשובה המדהימה - פועל בודד העומד על פיגומי הקירות, מסיט בידו את הקורה הענקית ומביאה למקומה המדויק...

היה בירושלים יהודי יקר בשם רבי פישל העניג זצ"ל, שהיה עושה דבר גדול מאד. בשנים שלאחר השואה היה זה מחזה נפוץ לראות יהודים צעירים יחסית, שעברו את מוראות ההשמדה ואף איבדו את כל משפחתם. הללו היו מיזאשים מהחיים, ולא היו מוכנים לעשות מאומה. כמעט ואיבדו את הטעם בחייהם. הם גידלו שער, סירבו להתרחץ, ישנו על הספסלים ברחובות והלכו ושקעו לתוך עצמם. אמנם כולם הבינו לליבם, אך קשה היה לעשות עימם משהו, כי ריח הצחנה שנדף מהם למרחוק היה פשוט נורא, ולבדו גנו כל רעיון שאולי עלה אצל משהו, להציע לאומללים אלו עזרה.

מה עשה אותו צדיק, רבי פישל? ליבו הרחום לא היה מסוגל לסבול את המסכנות הזו, ועל כן הלך ושכר בתשלום מלא כמה אנשים בעלי כח, ופקד עליהם לקחת בחזקה מידי יום את אחד האנשים הללו, להכניסו למרחץ, לספר את שערו המגודל, לרחצו מטינופו ולהלבישו בערכת בגדים חדשה ואיכותית שגם אותה מימן רבי פישל. המסכנים הביעו התנגדות, אך הגברתנים לא שעו להם והמשיכו עם 'המבצע' עד תומם.

לבסוף, הועמדו הניצולים לפני המראה, וברגע אחד נגה עליהם אור חדש. "זה באמת אני? אדם כה נעים, מסודר ונחמד, ממש כחתן ביום חופתו"... מאותו יום נהפך אותו אומלל לאיש אחר, אדם בין אנשים, וחזר לאט לאט למסלול חיים פורה ויציב למרות עברו הכאוב. חלקם אף הקימו משפחות וזכו להעמיד בתים נאמנים בישראל, ועשרות משפחות נכבדות חבים לו כיום את חייהם...

"כך עושה איתנו בורא העולם", אמר רבי בנימין. "בכל יום כיפור הוא לוקח אותנו, רוחץ אותנו ומטפח אותנו, והופך אותנו לאנשים חדשים לחלוטין. מכאן ואילך, לא מוטל עלינו אלא להישמר מכל דבר שעתידי לטנף שוב את הנשמה, כדי שתישאר נקיה וטהורה".

והלא על דבר זה מתפעל התנא הקדוש רבי עקיבא בסוף משניות יומא: "אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים!"

ולא זו בלבד. מה היינו אומרים אם המלך שטרך לנקות אותנו בכבודו ובעצמו מכל הזוהמה בה התכסינו לכלימתנו, היה מודיע לנו כי על כל לכלוך ולכלוך הוא עוד מוסיף ונותן לנו שכר משמעותי... הלא היינו נבוכים לחלוטין מגודל הזכות ונשיאת החן.

זה ממש המצב, כשהבורא יתברך מטהר ורוחץ אותנו. החסד הגדול אינו רק על עצם הסרת וניקוי העוונות, אלא מתעצם ומוכפל שבעתים על ידי הבטחת הבורא, כי העושה תשובה מאהבה, הרי ש"זדונות נעשים לו זכויות" (יזמא פו, ב). מה גדולה המעלה!...

"התשובה והצעקה יפה ביותר ומתקבלת היא מיד"

לאחר הבנות נפלאות אלו, נתמקד בכמה חלקים מחלקי התשובה, כדי להבין ולהשכיל בעבודה המעשית המוטלת עלינו:

נפתח בדברי הרמב"ם הידועים והמלהיבים בהלכות תשובה (פרק ב הלכה ו): "אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם - בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר 'דרשו ה' בהמצאו'".

עשרת ימי תשובה אינם ימים בהם רק חייבים לעשות תשובה, אלא הם ימים שניתנה בהם אפשרות לעשות תשובה יותר בקלות. שערי שמים פתוחים לרווחה, והתקדמות שהיתה מצריכה בשגרה מאמצים מרובים וקשים, ניתנת להשגה בקלות.

בספר הזכרון לדמותו של הגאון הצדיק רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', מביא תלמידו הגדול, הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל, ראש ישיבות הנגב, אמרה נפלאה להמחיש את המהות של עשרת ימי תשובה, ואת דברי חז"ל המפורסמים על בקשתו של הבורא יתברך מבניו אהוביו: "פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח שעגלו וקרוניות נכנסות בו".

משל לאדם שנזדמן לעיר ניו יורק שבאמריקה, ונכנס לאחד מגורדי השחקים שבה. בבניינים רבי קומות אלו אי אפשר להגיע אל היעד ללא מעלית, ועל כן נכנס המבקר לאחת המעליות במטרה להגיע אל יעדו.

כעבור רגע נשמע קול האזעקה, והתברר שאותו אדם לחץ על כפתור החרום שבמעלית. אנשי התחזוקה אצו אל המקום בדאגה, אך ראו כי הדלתות פתוחות וכי הכל תקין. "מדוע לחצת על הכפתור?" שאלו את האיש, והוא השיב: "מה זאת אומרת? המעלית אינה תקינה! אני צריך להגיע לקומה הארבעים ושלוש, והמעלית נשארה כאן, בקומת הקרקע!"

"רגע, לחצת על הכפתור של הקומה שלך?" "לא", אמר האיש, "אבל תעשה לי טובה, מה פתאום צריך ללחוץ על הכפתור...? וכי פעולה פשוטה כל כך בכוחה להביא אותי לגבהים? אם המעלית יכולה להעלות אותי, אינני מבין מה תתרום לחיצת הכפתור הקטנה שלי..."

ברור שאיש זה הוא שוטה מופלג. אם צריך ללחוץ, לוחצים. הרי ענין הרואות שכך הוא הדבר!

עלינו להפנים שכך הוא הדבר עם עבודת התשובה. אנחנו עלולים להביט הגבהים הללו ועל התהליך של השיבה לאבינו אוהבינו,

ולחשוב חלילה כי אין לדבר סיכוי - ועל כן לא נעשה מאומה. "הפעולה הקטנה שלנו לא תשנה כלום בין כך, ואם השם רוצה - הוא לא צריך את המאמץ הקטן שלנו"...

אבל זוהי טעות! הבורא יתברך מצפה שנלחץ על הכפתור, שנפתח פתח זעיר, ואז תנסוק המעלית בקלילות ונזכה לסייעתא דשמיא מעל לדרך הטבע!

נמשיך עם המחשה מופלאה עוד יותר, מפנינו של מגיד המישרים הגאון הצדיק רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, שהיה עבד השם בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו:

כשבונים בנין שאמור להכיל מתחמים גדולים ורחבי ידיים, אמר הרב פינקוס, כגון היכלי תורה או אולמות שמחה, המנהג לעשות כן על ידי בניית קירות יציבים וחזקים, כשמעליהם מניחים קורות ענק של בטון מצד לצד. משקלם של קורות אלו מגיע לעשרות טונות, וכדי לשנע אותן בדרכים צריך משאיות ענק וליווי מיוחד של אבטחה, עקב המורכבות העצומה והסכנה שטמונה במשא כה כבד.

כמובן, כדי להרים את הקורות אל גובה התקרה הנדרש, משתמשים במנוף רב עוצמה שמסוגל להזיז מטען כה כבד. המנוף עצמו מסיבי ביותר, ולפני שהוא מתחיל במלאכתו - דואגים מפעיליו לעגן את גוף המנוף בקרקע מסביב, באמצעות תומכות מיוחדות.

והנה, אחרי כל המאמצים, מתרוממת קורת הענק באוויר, מוחזקת על ידי כבלי פלדה עבים, וכעת צריך להזיזה אל מקומה המיועד בדיוק רב ככל הניתן. איך ניתן לדייק בהנחתה של קורה עצומה כל כך? מי יכול בכלל להזיז דבר כה כבד?

כל מי שראה פעם את התהליך יודע את התשובה המדהימה - פועל בודד העומד על פיגומי הקירות, מסיט בידו את הקורה הענקית ומביאה למקומה המדויק...

"מבינים אתם?! -" היה זועק רבי שמשון - "להתרומם זה קשה, וכל השנה זה אכן קשה עד מאד, כמי שינסה להזיז משקל של עשרה טונות לבדו. אבל בימים הנוראים הקדוש ברוך הוא מרים את המשא הכבד באוויר, וכל אחד יכול פשוט להושיט את ידו, ובקלות לעשות את מה שלפני כן היה נדמה כבלתי אפשרי..."

"הקדוש ברוך הוא מניף את מנוף התשובה של כל אחד ואחד, וכל יהודי יכול בקלות להתרומם מחיי הגוף המרחיקים אותו מהשם יתברך וליזכות לחיי הנפש המכניסים אותו שנית למחיצתו!"...

כשמעתי את המחשתו הנפלאה של הרב פינקוס, עלה בדעתי נופך שניתן להוסיף לדברים: הראיתם מימכם מטוס שתקוע בפקק? בודאי שלא. באוויר אין פקקים. מאות ואלפי מכוניות יכולות להיות 'תקועות' בפקקי תנועה, לצפור ולהתקדם באיטיות מרגיזה, ומעליהן ימריא מטוס מנמל התעופה הסמוך וידאה לדרכו במהירות וללא עיכובים.

אם הבורא יתברך מרים אותנו מעל הקרקע, הרי שניתן לעוף באוויר ולהתקדם בזריזות תוך קפיצה מעל כל הפקקים הרגילים... זהו מהלך אחר לגמרי של התקדמות, של עליה; מהלך שמתאפשר אך ורק בתקופה זו של הימים הנוראים.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

עובדא מעניינת אירעה בצל מרנא החזון איש. חולה זקן התמרמר בפני רבינו הגאון בעל "חזון איש" זצוק"ל, שאסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים, ולבו דוי עליו משום כך. העיר לו ה"חזון איש": מי אומר שלא תצום? אתה תצום שתי צומות!

הרש"צ גנץ שליט"א משגיח רוחני בישיבה לצעירים 'מבצר התורה' ור"מ במכינה לישיבה "קהל חסידים" אלעד, על עוצם קדושת יום הכיפורים במחיצת קדושי ישראל לדורותיהם

ערבית ואמירת שיר היחוד. כשסיים, המשיך לעמוד לפני התיבה ואמר כל ספר תהלים בנעימות גדולה ובעריבות מתוקה, בלי לעזוב את התיבה אפילו רגע אחד.

גם כשהאיר היום התחיל לומר 'אדון עולם', והמשיך לעמוד ולהתפלל לפני התיבה כל היום, שחרית, מוסף, מנחה ונעילה, בלי שום מנוחה, כשכל העת קולו חזק ונעים. סיפר ה"ישועות יעקב", שבתחילה דימה שהוא מהל"ו צדיקים, אבל בהמשך היום, כשראה שעבודת הקודש שלו היא למעלה מכח אנוש, היה בטוח שזה מלאך שנשלח אליהם מן השמים, כי אין בכח בן תמותה לעמוד כך שעות רבות בלי לצאת ולהפסיק אפילו פעם אחת, בפרט שכל העת התפלל בשאגת ארי ולא נחלש קולו כל היום.

אחרי תפלת ערבית במוצאי היום, הלך השליח ציבור לשבור את צומו בבית האכסניה, כשה"ישועות יעקב" עוקב אחריו לראות באיזה מקום יפרח המלאך שוב השמימה, אבל כיון שראה אותו עושה הבדלה ואחר כך אומר שלבו חלש ומבקש שיביאו לו להשקיט רעבונו, הבין שבוודאי מדובר בילוד אשה... אלא שכאשר נתנו לו דבר מאכל - אמר: "לא לזה התכוונתי... כבר כ"ד שעות לא למדתי, הביאו לי מסכת סוכה"... מיד הביאו לו גמרא והוא התחיל ללמוד בקול ובחיות כל הלילה, עד שסיים את כל המסכתא, ואז נפנה לטעום משהו... לאחר זמן נודע לו, שהשליח ציבור היה הרה"ק

המשך בעמוד 33

אחת בשנה - עת ניצבים ועומדים אנו רגעים ספורים טרם יבוא השמש ויעריב, טרם יתקדש יום מחילה וסליחה ולכפרה לכל בני ישראל. נעלה ונביא בין בתרי השורות פנינים מלהיבים וזהרורי עובדות מרוממות שהתרחשו בעיצומו של יום הכפורים, על הקדושה העילאית והמרוממת, ועל האווירה רויית השגב שהייתה במחיצת גדולי ישראל.

פעם היה זה בסעודת ערב יום הכיפורים דיבר בקדשו מרן הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע לפני בני עדתו ואמר בבכיות מרות: "מעשה במלך שרצה לכבד את אחד משריו, ונתן לו את מלבושו שלו לזמן מה. אך הלה לא שמר עליו כהוגן והבגד נתלכלך. כשהחזירו, נזף בו המלך על שזלזל בכבוד המלכות, והשר נפל לרגליו והפיל תחתו לפניו שיסלח לו הפעם על עווננו, והמלך רב החסד מחל לו. אך הבה נחזי אנן, אמת שהמלך מחל לו על מעשה חטאו, אולם במציאות נשאר הבגד מלוכלך כקדם.

הוא הדין בבני אדם. הקב"ה נתן לכל יהודי נשמה טהורה חלק אלקי, ואם חוטא ח"ו, הנה הוא מלכלך את נשמתו הקדושה, ואף שישבו וימחול לו הקב"ה, אכתי הבגד מטונף כמקדם, ומה מאד רבה ועצומה הבושה. אמנם העצה אחת היא, צריכים לעשות תשובה מאהבה שעל ידי זה הזדונות מתהפכות לזכויות, ונמצא שהכתמים נעשים מרגליות מזהירות...

וקדושים יהללך סלה

שח לאמר בנועם שיח הקודש כ"ק מרן אדמו"ר מצאנו זצוק"ל [מובא "שפע חיים" רעד"ר בראשית מאמר ב]: שמעתי מהגה"ק מנאסויד זי"ע, ששמע מחותנו הגה"ק רבי מרדכי יהודה לעוו זי"ע מאינטערדאם, ששמע מפי הגה"ק בעל "ישועות יעקב" זי"ע אב"ד לעמברג, מעשה שהיה בעת היותו סמוך על שולחן חותנו. בערב יום כיפור, כשאנשי העיר התאספו לבית המדרש לתפילת כל נדרי, נכנס לפתע יהודי עטור בלבנים, כשהוא מהלך על ארבע - מאימת יום הדין, ניגש לפני העמוד, והתחיל לומר 'כל נדרי' אצל התיבה. המתפללים לא ידעו במי מדובר, כי לא ביקש מהם רשות לגשת לפני התיבה תחת השליח ציבור שהיה מוכן לכך, אך הם לא הפסיקוהו, כי קולו היה נעים וערב. כך המשיך אחר כך בתפילת

כתיבת הספר לקח חמש עשרה שנה, במהלכה זכו ארבעה סופרים לקחת חלק בכתיבת הספר המיוחד. הראשון, עוזב באמצע את תחום הסת"ם, וכך גם השני, השלישי אחרי ששמע ממני את על תכנית 'קניין ש"ס' הלך ובירר על התכניות והצטרף ל'קניין הלכה' ואחר כך חזר ללמוד כל היום, עד שאכן כעת זכיתי לסיים את המצווה בהשלמת כתיבת הספר תורה על ידי סופר רביעי

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחרים על כל הש"ס, והפעם עם הרה"ג ר' משה שפר שבמשך חמש עשרה שנה הפריש את כספי המלגות לזכות למצוות כתיבת ספר תורה

מאת: הרה"ח אהרן כהן

ברגע הראשון עמדתי משתומם, אך אחר שקלטתי והפנמתי את הרעיון התרגשתי ודמנתי הרבה יותר.

בשבוע האחרון ביום שני זה קרה. באותו היום התקיימה הכנסת ספר תורה לביהמ"ד 'פינסק קארלין' בבית שמש שנכתב ע"י אחד מחשובי חברי 'קניין ש"ס' שבמשך חמש עשרה שנה הפריש את כספי המלגות לזכות למצוות כתיבת ספר תורה.

לא קל היה לשכנע את הרה"ג משה שפר מחשובי תלמידי החכמים בקהילת פינסק קרלין בבית שמש שיסכים לפרסום העניין, אך אחר שמיעת התועלת הגדולה של זיכוי הרבים בהרמת המושגים והשאירות, לצד הסתכלות גבוהה וערכית לקיום רצונו יתברך שמו בהשקעה בלימוד התורה וקיום המצוות למעשה ממש באופן מיוחד ונעלה הסכים והקדיש מזמנו היקר.

איך הכל התחיל? פותחים אנו בנקודת ההתחלה.

האמת שכבר כבחור בן 18 אהבתי להיבחן דפי גמרא וכך זכיתי להימנות אז בארגון 'ושננתם' בו נבחרים בכל חצי שנה על חומר חדש לצד מבחן מסכם על החומר הישן, כך זכיתי להמשיך גם אחרי החתונה לחזור על הלימודים הישנים לצד הוספת עוד ועוד דפים שנלמדו ונרכשו בלימודים בשעות שונות כך זכיתי לדעת ולשלוט על מאות דפי גמרא לצד הבנת והפנמת התועלת הגדולה שבמסגרת לימוד מדרבנא.

בהמשך הדרך, הצטרפתי למבחני 'דרשו' החודשיים כשאז לפני כשש עשרה שנה עם התחלת המחזור החדש ב'דף היומי' בו התפרסם ע"י 'דרשו' על המיזם החדש והלא מוכר אז מסגרת 'קניין ש"ס', נפלה בליבי המחשבה והכיוון אולי אתאמץ וגם אני אזכה, ומאז הודו להשם אני זוכה להיבחן בתכנית זו.

איך היו סדרי לימודיך?

תלוי מתי, נשמע הוא מחוץ. בתחילת לימוד הש"ס בערך עד תחילת נזיקין הלימוד היה מבוסס על שעות הערב ובין הסדרים, גם שזה עוד היה 'רק' כמה מאות דפים וכן שהיו מסכתות שבחלקם כבר

היה לי ידיעה, אך כשנכנסו יותר לעומקה של סדר 'נזיקין' השתנו הסדרים והוצרכתי כבר להוסיף ולהשקיע בזה חצי יום. בכלל מבקש הוא להדגיש, לימוד וידיעת גפ"ת מבחינתי זה פי שלש פעמים השקעה מחזרה על גמ' ופירש"י כשהוא מפרט;

אם בעבר הייתי מתיישב בליל ששי או בשבת ומתרכז כשעתיים ואז עובר על כל הלימוד השבועי כאחד הרי במחזור השני בו זכיתי להיבחן גם על תוס' הדבר ארך פי כמה זמן כשכל דף לקח קרוב לשעה כשכמובן זה רק אחר הלימוד היומי בבחירות והבנה ברורה. **איך חוזרים על אלף ואפילו אלפיים דף לפני המבחנים הגדולים?**

ביקשתי לשמוע תשובה לשאלה הגורלית. מבחינתי מסביר הוא בבחירות יש בחזרה לפני המבחנים הגדולים שני חלקים; {לתוספת הסבר; בכל חודש יש מבחן חודשי, אחר כל 4 חודשים יש מבחן מסכם על 120 דף, ואחר בכל חצי שנה יש המבחן במסגרת 'קניין ש"ס' בה נבחרים כל החומר מתחילת מסכת ברכות. א.כ.} יש את הלימוד של החצי השנה האחרונה, דהיינו חומר הלימוד שזה עתה למדו ונבחנו במבחן החודשי והמסכם וכעת מצטרף

ממשיך ומתקדם בעוד יריעה ועוד יריעה. ואכן ב"ה בסוף מצאתי סופר כלבבי ויצאנו לדרך.

לא אאריך בכל ההשתלשלות. מבקש הרב שפר לקצר. אך רק זאת אומר. כתיבת הספר לקח כחמש עשרה שנה, במהלכה זכו ארבעה סופרים לקחת חלק בכתיבת הספר המיוחד. הראשון, עזב באמצע את תחום הסת"ם, וכך גם השני, השלישי אחר ששמע ממני את על תכנית 'קניין ש"ס' הלך ובירר על התכניות והצטרף ל'קניין הלכה' ואחר לא זמן רב בישר לי שלמעשה הוא חזר ללמוד כל היום, עד שאכן כעת זכיתי לסיים את המצווה בהשלמת כתיבת הספר תורה על ידי סופר רביעי.

מה תרצה לומר לחבריך ומכריך?

בראש, כיום זה כבר מאוד נכנס לציבור, אך בכל מקרה, כדאי במאוד לכל אחד לנסות ולהצטרף למסגרת כלשהו שתהווה עבורו דברון חודשי ועקבי להשקיע בשינון וחזרות עד לזכות לדעת את הלימוד. לגבי הספר תורה. נשמע הוא מחויף. הגיעו אלי הרבה תגובות נלהבות מאברכים שהתחילו לחשוב איך להגיע לקיום מצוות כתיבת ספר תורה וזה חשוב מאוד כי ע"י שאדם משתוקק לדבר מצוה ומתפלל ע"ז בכל עת רצון הקב"ה ודאי יסייע בעדו להגיע ליעדו והרבה דרכים למקום ב"ה.

דבר נוסף המלצתי היא מיד כשמצטבר סכום כסף כל שהוא, להתחיל לכתוב מספר יריעות כפי הסכום שיש ולא להמתין עד שיצטבר כל הכסף. כי אם אני הייתי שומר את הכסף בצד כל השנים הייתי נאלץ להשתמש בו בעת שמחת נישואי צאצאי ה"ו והספר תורה היה נשאר בגדר חלום. והכי חשוב אני רוצה להדגיש שלא יטעו ויחשבו שכחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, אלא כמאמר הפסוק, וזכרת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו לי: a0533185209@gmail.com

לחומר הנבחן של 'קניין ש"ס', לצד זה יש את החומר הישן יותר, זה שכבר נבחנו עליה במבחן הקודם של 'קניין ש"ס'.

בניגוד לרבים הסוברים שעיקר ההשקעה זה בשינון וחזרות הלימודים הישנים, אני סובר וכך ראיתי בשטח שההיפך הוא הנכון. עיקר ההשקעה בחזרה הוא בחלק של החצי-שנה האחרון. כי אז בחזרה החצי-שנתי אז בעצם לוקחים את כל הלימוד ומכניסים אותו לראש-קופסא באופן מחודד ומסוכם. אחר כך כל החזרות הולכים במהירות יותר, כי הלימוד נמצא כל הזמן בראש מסודר וברור. ואיך נכנס לכאן הספר תורה? לא הצלחתי כבר להתאפק לשמוע את הסיפור המפעים.

היה זה לפני כחמש עשרה שנה, משחזר הוא בזיכרונו. בדיוק מצאתי איזה קונטרס של סופר סת"ם שכתב לחבריו הסופרים שתמה מדוע דווקא הם לא זוכים לקיים את מצוות כתיבת ספר תורה כשהוא מצייע להקדיש זמן קבוע בכל שבוע וכדומה, בהם הם מתקדמים בכתיבת ספר שלהם לקיום המצווה. ואז התעורר בליבי הניצוץ. נכון, שאני אברך כולל אך אולי יש לי היכולת למצוא משהו צדדי שיוקדש למצוות כתיבת ספר תורה ואז התגלגלה לידי התכנית של 'קניין ש"ס'.

באותם הימים חשבתי להצטרף למסגרת המיוחדת ואז עלה בליבי הרעיון, יש את המילגה החודשית למבחן החודשי שזה נכנס לשוטף, אך המלגה של 'קניין ש"ס' זה משהו של פעם בחצי-שנה, אז אחליט מראש שזה מיועד למצוות כתיבת ספר תורה, וכך אזכה במצווה הגדולה הזו.

ואז סיכמת עם סופר? מבקשים אנו לשמוע ההמשך.

זה לא הלך כל כך קל, מבקש הוא להבהיר, הייתי צריך למצוא סופר שעם כל המעלות של כתב נאה וירא"ש וכו', גם יסכים לרעיון שלי, שהוא לא כותב כל הזמן, רק פעם בחצי שנה אני מעדכן אותו כמה כסף יש לי (כגודל המלגה בכפוף למספר הדפים והציון) ולפי זה הוא

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

חלפו כמה דקות, ואל כיתה ו' נכנס המלמד, לפתוח את היום. הוא מביט על שולחנו, ומבחין בפתק חצוף במיוחד, שההיגיון מחייב שמי שכתב אותו הוא יוסי, התלמיד המצטיין שעזב את הכיתה הבוקר. הוא קרא את הפתק שוב ושוב, ולא האמין למראה עיניו: 'ברוך שפטרני מעונשו שלזה!'

מדוע נחרדה כיתה שלימה פעמיים ברבע שעה?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

וביום צום כיפור יחתמו!

עודנו תחת הרושם העילאי של ימי ראש השנה שחלפו עלינו מתוך התרוממות הרוח, קול השופר עודו מהדהד באוזנינו ונעימות 'מלכויות זכרונות ושופרות' עודן מזדמרות בפינו. מתוך ימי ראש השנה אנו ממשיכים לעשרת ימי תשובה, הימים הגדולים שבין כסה לעשור, וניצבים לפני יום הכיפורים - בו הכל עומד להיות מוכרע באופן סופי.

בראש השנה הדברים רק נכתבו, אבל עכשיו הם עומדים להיחתם בחותמו של המלך, להיקבע לשנה שלימה. כל בר דעת מבין שהוא ניצב בימים גורליים ביותר, בעת בה חייו מוכרעים לטוב או למוטב. והוא שואל את עצמו 'מה אני יכול לעשות כדי לשפר את מצבי, איך אני יכול לפעול להיטיב את גזר דיני, רגע לפני הכרעתו הסופית?' כולנו מקווים, שנכתבנו לשנה טובה, שנה מתוקה ומוארת, שנה של שמחה, בריאות, נחת מהילדים ופרנסה ברווח. אולם מי יודע... כל כך הרבה אנשים חשבו כך בשנה שעברה, ולאורך השנה גילו כמה טעו, למרבה הצער והכאב. הרי כל מה שקרה להם - נחתם אז, ביום הכיפורים, והתקווה הגדולה לשנה מתוקה - התנפצה לה אל סלעי המציאות, כמה כואב!

אז מה עושים? מה יכול יהודי לעשות, כדי להבטיח לעצמו הגנה ברגעים הגורליים שלפניו? איזה עורך דין שאין עוצמתי ממנו, יכול להציל את המצב? איזה כלי ניתן לקחת שייבטיח שמישהו יסדר לנו את העניינים ברגע האמת השמימי, שהסניגורים שלנו יעמדו בהצלחה באתגר? איך אפשר לסתום למקטרגים את הפה, ולהבטיח לעצמנו שנה טובה?

הנה גילוי מיוחד, אותו חשף הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע בספרו 'קדושת לוי' בפרשת שופטים, וכמה כדאי להקשיב לגילוי של סניגורן של ישראל. הרי מי כמוהו ידע להמליץ טוב על ישראל, והוא סולל לנו את הדרך להמליץ טוב על עצמנו, להבטיח לעצמנו שהסניגורים הטובים בשמים - עובדים בשבילנו. הידעתם איך?

ובכן, מגלה הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, מסתבר שמי שמכריע את גזר דינו של אדם - הוא האדם בעצמו. מי שקובע אם הקטגור ישלוח בדיון או שהסניגורים ינצחו אותו - זה האדם הנידון בעצמו. מי שמכריע את כף המאזניים, וקובע את פסק הדין לשנה הבעל"ט

- הוא היהודי בעצמו, זה שנידון בבית דין של מעלה - הוא קובע בעצמו איך ידונו אותו, ולא רק אותו - אלא גם את כל העולם כולו, את כל שוכני תבל!

זה גילוי מדהים. אם כן - אנחנו יכולים לקבוע את גזר דינו במו פינו! בידניו הדבר! לא עוד חרדה, אין צורך במתח. פשוט אנחנו צריכים לגזור לעצמנו את גזר הדין! נו, הלא ברור מה היינו רוצים לגזור לעצמנו, ואיזו שנה אנו מפרגנים לעצמנו... אז איך נוכל לגזור אותה, לקבע אותה, להכריע שתהיה לנו שנה טובה ומתוקה, לנו באופן אישי ולכל יושבי תבל!

ובכן זה תלוי בנו - בצורה בה אנו דנים את זולתנו. יש מצוה מן התורה 'בצדק תשפוט עמיתך', זו מצוה על אדם לדון את חברו לכף זכות, לראות בו את הנקודות החיוביות, להמליץ טוב על יהודי אחר. מי שדן את חבריו לכף זכות - בכך הוא קובע שבשמים ידונו אותו לכף זכות, לשנה טובה ומתוקה. ומי שלא... - עדיף שלא להמשיך...

כלומר, ראית יהודי עושה מעשה שלילי? נראה לך שחברך נהג שלא כשורה? כדי להכריע את עצמך ואת העולם כולו לשנה טובה - הפוך בטובתו של חברך, החלט בלבך שבטח החמצת פרט חשוב, כי חברך לעולם לא היה עושה מעשה כה שלילי. וגם אם זה נראה הזוי, נשמע לא הגיוני, על מעשהו של זולתך תולה דגל שחור בוהק - עדיין, אם תתאמץ לראות את הטוב, אם תדון את זולתך לכף זכות, גם בשמים ידונו אותך לכף זכות, ואת כל העולם אחריו!

אז רגע לפני היום המכריע, טרם תעמוד בחמה בראש האילנות ואז נזעק 'פתח לנו שער בעת נעילת שער', הבה נחליט שאנחנו דנים את הזולת לכף זכות. מישהו תפס לך חניה? בטח הוא ממחר מאוד. פלוני לא סגר את החלון? כנראה האיש שכח. קבעתם שעה ולא הגיע בזמן? בוודאי היה פקק לא צפוי. ראית אותו צועק על מישהו? אולי יש לשני בעיה בשמיעה...

לדון לכף זכות זה אתגר מרתק, זה להפוך לסניגור תוך כדי תנועה, לראות בכל יהודי את הטוב, ורק את הטוב, וגם אם ראית משהו שנראה כמו מעשה לא טוב - להיות יצירתי ולהפוך אותו למשהו טוב. זה אולי לא קל, אבל מאוד משתלם: כי מי שדן את חבריו לכף זכות - דנים אותו בשמים לכף זכות. מי שמחליט שהוא מביט על זולתו במשקפיים חיוביות, מביטים עליו בשמים באותן משקפיים בדיוק. מי שמכריע לטובת זולתו - גם בשמים מכריעים את גורלו לטובתו!

בידינו הדבר לגזור לעצמנו שנה טובה, והעתיד של העולם כולו - נמצא גם הוא בידינו, זה תלוי רק בנו. הבה נדון כל אדם לכף זכות, ונקבל על עצמנו לנהוג כך גם לאורך כל השנה הבעל"ט. כך נזכה לגמר חתימה טובה, ולגזר דין מתוק במיוחד - שנה טובה ומתוקה!

4 מילים, מסר עוצמתי...

יוסי היה תלמיד כה מצטיין, בלי עין הרע, זרע ברך ה'. מוכשר מבני גילו, מבריק מבני כיתתו, עד שהמלמד שלו בכיתה ו' החליט שראוי ש'קפוצ' שנה, ויעבור לכיתה ז' בעיצומה של שנת הלימודים. המנהל החינוכי בדק את העניין לעומק, בכל זאת - זהו נוהל חריג 'להקפיץ' תלמיד תוך כדי שנת הלימודים, אולם משנוכח לדעת כי יוסי אכן ילד כה מצטיין, מבריק ומוכשר - הבין שאין לו מה לעשות יותר בכיתה ו', ונקבע כי הוא עולה לכיתה ז'.

המעבר נקבע ליום ראשון שאחרי חנוכה, בתום חופשה קצרה, כדי שבכל זאת יהיה כאן קצת ניחוח של התחלה חדשה. בהתרגשות אין קץ שב יוסי לספסל הלימודים, ופנה לכיתה ו' ליטול ממנה את מיטלטליו. משם, קורן מאושר ומחויך מאוזן לאוזן, חש זכות כבירה לבוא בשעריה של כיתה ז', הוא כבר ילד גדול...

חלפו כמה דקות, ואל כיתה ו' נכנס המלמד, לפתוח את היום. הוא מביט על שולחנו, ומבחין בפתק חצוף במיוחד, שההיגיון מחייב שמי שכתב אותו הוא יוסי, התלמיד המצטיין שעזב את הכיתה הבוקר. הוא קרא את הפתק שוב ושוב, ולא האמין למראה עיניו:

'ברוך שפטרני מעונשו שלזה!'

כך היה כתוב בפתק, בכתב ילדותי, באותיות גדולות וברורות. המלמד התקשה להאמין: 'יוסי? דווקא הוא?!? הילד המצטיין שאני ולא אחר נלחמתי כדי לשדרג אותו לכיתה הבאה, וברגע האחרון הוא נועץ בי חרב כה דוקרנית?!' כדי לוודא, שאל את תלמידיו מי הניח כאן את הפתק הלזה, והם אישרו כי אכן כן, יוסי הניח את הפתק על שולחנו, פתק בו כתובה ברכה 'מפרגנת' במיוחד: 'ברוך שפטרני מעונשו שלזה!'

עיניו של המלמד האדימו בזעם, כעסו היה נורא. לא רק שמדובר

בחוצפה איומה, מדובר בבגידה כואבת. הרי כמה התמסר למען יוסי, כמה פעל למענו, כמה התאמץ כדי שימצא מקום בכיתה המותאמת לכישוריו ויכולותיו. והנה יוסי פוגע בו באופן כה נורא, פשוט דוקר אותו בלבד!

המלמד התקשה לחזור לשלוותו, נטל את הפתק ואץ רץ לכיתה ז'. הוא פתח את דלת הכיתה בתנועה חדה, נכנס פנימה בזעף, נעץ מבט ביוסי - תלמידו לשעבר, ושאל קצרות: 'יוסי, האומנם? האם אתה הנחת את הפתק הזה על שולחני?'

'כן', הנהן יוסי, ולנוכח אישורו פתח המלמד בצעקות, לעיני הכיתה כולה: 'האינך מתבייש? אני טורח למענך, עובד בשבילך, מתאמץ עבורך. כמה טרחתי כדי להעביר אותך לכיתה המתאימה לך, כמה מסרתי את נפשי כדי שתתפתח ותתחנך באופן המיטבי ביותר. זו ברכת הפרידה שלך? ככה אומרים תודה רבה?'

המלמד התנשף קמעא, והמשיך: 'אז למרות שהודות למאמציי אני כבר לא המלמד שלך, אבל את סמכויות הענישה כלפיך טרם איבדתי. לך הביתה, שם תחשוב טוב אם נאה או יאה לכתוב כך למלמד!' - חתם המלמד את צווחותיו, לנוכח עיניהם הנדהמות של התלמידים...

ויוסי? יוסי פשוט פרץ בבכי נסער. שתי עיניו כשני נחלי דמעות, הוא התנועע בהתרגשות ופניו סמוקות בביישנות. הוא השפיל את מבטו בחרדה, ואמר בשקט, תוך גמגום ביישני:

'אבל, אבל... אבל אני בכלל לא כתבתי את הפתק הזה... זה פתק שהילדים בכיתה כתבו לי, והנחתי אותו על שולחן המלמד - לטיפולו. אני לא כתבתי את הפתק למלמד, חבריי בכיתתי לשעבר - כתבו לי את הפתק, כנראה בגלל שקינאו בי...' - השיב הילד באימה...

'מה??? - המלמד היה המום...'

'כן', השיב יוסי בין פעיות בכי, 'אני הנחתי את הפתק על שולחן המלמד, כדי להודיע שכך כתבו לי ילדים, שהם התנהגו כלפיי באופן לא יפה, וכתבו זאת על פתק. זה פתק שכתבו לי, לא אני כתבתי אותו, בוודאי שלא למלמד!'

עתה, היה תורו של המלמד להיבהל כדבעי. באותו רגע קלט את עומק הטעות שעשה, כיצד בייש את תלמידו לעיני כל הכיתה על לא עוול בכפו. לא יוסי כתב את הפתק, הוא בכלל לא ניסה לפגוע. את הפתק כתבו ילדים ליוסי, ניסו לפגוע בו, והוא רק ביקש ליידע על כך!

לשבחו של המלמד ייאמר, שכאשר התבהרה התמונה, לא נמלט מאחריות למעשיו, אלא שב לכיתה החדשה של יוסי, התנצל בפניו מעומק הלב על שפגע בו באופן כה קשה, ואף העניק לו סכום כסף - כדי שיקנה בו ממתקים עבור ילדי הכיתה החדשה...

סיפור מזהים זה, אותו שמענו מפי המלמד - גיבור המעשה, מחדד עד כמה לעולם לא נוכל לפרש משהו כפי מה שהוא נראה לנו. תמיד נחשוש כי יש משהו שאיננו יודעים, יש פרטים שאינם בהירים. אולי כל מה שנראה לנגד עינינו - הוא רק חלק קטן מהתמונה, וכשתתבהר כולה - נגלה עד כמה טעינו במבט הראשון שלנו...

הבה ניקח את המסר הזה לחיי היום יום שלנו. כל כך הרבה פעמים

אנו רואים אנשים עושים מעשים שונים, וממהרים להכריע, לחרוץ, לקבוע. זה מעשה טוב וזה מעשה רע, פעולה פלונית מוכיחה שמבצעה הוא אישיות חיובית, ופעולה אחרת מצביעה על כך שמי שעשה אותה - הוא זד מרשיע...

והאמת, האמת לא ידועה לנו באמת, היא חבויה בפרטים הקטנים. ולכן, הבה נדון כל אדם לכף זכות, מתוך הבנה שאיננו יודעים את התמונה המלאה, אין בכוחנו לעמוד על טיבה. הרבה יותר נכון, כדאי ורצוי פשוט לדון לכף זכות, לשער שחסר לנו חלק מהפאזל, ולראות כל פעולה, של כל אדם, באור חיובי. וככל שננהג כך, ככל שנעשה כך, ככל שנהיה סניגורים על חברינו - כך נזכה להיות סניגורים על עצמנו, ולהרעיף עלינו שנה טובה ומתוקה!

פעולה מוזרה במטרה נעלה...

היה זה בתקופת מלחמת העולם הראשונה, לפני למעלה ממאה שנה. בפתח תקוה - מושבה קטנה של אז, ייסד הגה"צ רבי משה אויערבאך זצ"ל תלמוד תורה קטן, על מנת שיהיה מוסד חינוכי ראוי לשמו, לגדל בו דורות לתורה ויראת שמים.

באותן שנים שלט בארץ השלטון הטורקי, מעט היהודים שהתגוררו כאן, סבלו מרעב ומחסור, מחלות ופרעות. הרעב היה כה מוחשי, עד שהיו לא מעט ילדים שהארוחה היחידה שאכלו - היתה ארוחת הצהריים בתלמוד תורה, שנתמך בכספי תרומות מחו"ל. פשוט, בבית לא היה אוכל, אפילו לא פרוסת לחם יבישה!

ולמרות כל זאת, ביום מן הימים הבחין אחד המלמדים, כי ישנו ילד בכיתה, שמדי יום ביומו, בשעות הצהריים, יוצא לחצר ומשחק באוכל. פשוט, הילד נהג לסיים לאכול, לאסוף שאריות מחבריו, לצאת לחצר ולהתחיל לזרוק אוכל לכל עבר. פעם התייחס לאוכל ככדור - הניפו אל על ושב ותפסו, פעם היה משליך את האוכל ימינה ושמאלה, לא פעם אף הרחק הרחק...

אם תמיד יש איסור לבזות אוכל, הרי שבעידן רעב שכזה - זה לא רק איסור, זה אפילו הגיון. לפיכך, נקרא הילד לשיחה אישית, בה ננזף בחומרה על התנהגותו זו, והתבקש לחדול מביזוי המזון. אולם הדבר לא עזר - כבר ביום המחרת שב המחזה ונשנה: הילד יוצא אל החצר, ופשוט צולף אוכל לכל עבר...

שוב נקרא הילד לנזיפה, חמורה מקודמתה. ושוב ביום המחרת, בשעת הצהריים, הוא עמד בחצר, ושיחק באוכל, זרק אותו לצדדים כמשתעשע בכדור משחק. עתה כבר לא נותרה ברירה, הוא נקרא לשיחת נזיפה שלישית שעונשה בצידה: הרחקה מהת"ת ליום יומיים, עד שיחליט לשנות את דרכיו.

למחרת, בשעת בוקר מוקדמת, הבחין המנהל כי אביו של הילד הגיע. דבר כזה לא היה נדיר, אפילו מצוי למדי. הן אם ילד נענש, בדרך כלל מי שנזעק לעזרתו - אלו הוריו. המנהל קיבל את האב בכבוד, וכבר המתין שיפתח בהתנצלות מעומק הלב, יספר ששוחח עם בנו על חומרת מעשיו, יבטיח שהדבר לא יקרה שוב - כפי שקורה בדרך כלל...

אך הפעם - קרה משהו אחר לגמרי: האב התיישב, וביקש לדבר.

ובכל מילה נוספת שיצאה מפיו, חש המנהל את בשרו הופך חידודין וחידודין, ועיניו נפקחו בהתפעלות. וכה סיפר האב בפשטות: 'אני בא רק להסביר למה בני מתנהג כך. יש לי ילדים נוספים בבית, לא כולם לומדים בתלמוד תורה זה. הרעב כה גדול, עוברים עליהם ימים שלמים בהם הם בקושי מוצאים מה להכניס לפיהם. לפיכך סידרנו, שבנו שלומד אצלכם יאסוף את השאריות, כדי להעניקם לאחיו נפוחי הרעב...

אולם, הואיל ורעבונם גדול, אין בכוחם להמתין לשעת ערב, כשבנו ישוב הביתה. לפיכך, בהפסקת הצהריים הם מתמקמים מול החצר, מסתתרים בין השיחים, ובנו זה 'יורה' לעברם אוכל, שלא זו בלבד שאינו מושלך בביזיון, אלא 'נחטף' מיד, להחיות בו את נפש אחיו ואחיותיו...'

המנהל נדהם, והאב המשיך: 'אינני צריך להסביר, שבני מתבייש מאוד בעוני השורר בביתנו, ואינו רוצה שמישהו יבחין שהוא נותן לאחיו את שאריות המזון המוגש בכיתתו. מאידך, הוא לא מוכן לוותר על הזכות לדאוג לבני משפחתו למעט מזון, וכך יצא לדרך הסידור המוזר הזה, שהוא יעמוד בחצר בשעות הצהריים, וישליך אוכל לכל עבר. אחיו ואחיותיו עוקבים בעירנות אחר כל פירור שנזרק, וחוטפים אותו בדרך כלל עוד לפני שהוא מגיע לארץ...'

נשמתו של המנהל נעתקה, הוא היה המום כפי שלא היה מעודו. כה ברור היה לו כי הילד מבזה אוכל, משליך אותו בבזבז בניגוד לערכים יהודיים בסיסיים. ומסתבר, שלא רק שהילד זהיר בכבוד אוכל, הוא מסתכן בקבלת עונשים כדי להבטיח למשפחתו מעט מזון...

'כך למדתי עד כמה גדולה החובה לדון לכף זכות' - סיפר המנהל בהתרגשות, לידיו הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל שסיפר את הסיפור מפיו. 'בכל פעם שיש לי ספק, אני נזכר בתמונה של הילד זורק אוכל לכל עבר, כמה היה פשוט שהוא עושה מעשה נורא, בעוד היה זה מעשה חסד מסור ונאצל למען משפחתו!'

אין ספק כי גם אנחנו, נתקלים לא פעם במחזות מעוררי תמיהה. כה קל להאשים, לדון לכף חובה, לומר שפלוגי לא נוהג כשורה, הוא מבצע מעשים שאינם ראויים. לא פעם האמת רחוקה מכך, אך אין לנו את מלוא המידע, ומניין נדע לפסוק?!

הבה נחליט עכשיו, שבכל מחזה שלנגד עינינו, בכל תמונה המצטיירת מולנו - איננו יודעים מה אמיתי בה, מה הרקע שהוביל אליה, מה השלכותיה העתידיות. כך ייקל עלינו לדון כל יהודי לכף זכות, לראות רק את החלק הטוב בכל יהודי, וזה מה שיבטיח לנו את אותו יחס משמים - לדון אותנו לכף זכות ולזכותנו בגמר חתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה!

תגלית מעולם האמת!

לא רק שלא תמיד קל לדון את הזולת לכף זכות, גם את עצמנו לא קל... כל אחד יודע מה מונח בכף המאזניים שלו, בצד השלילי כמוכן. מעשים שהיה מעדיף לשכוח שעשה, פעולות, דיבורים ומחשבות שהוא מתחרט עליהם - אך הם שם... אז מה עושים? איך יוצרים מצב שבשמים יתעלמו מכל אלה, ולמרות נוכחותם והכתם הדבוק

פעם נכנסתי אל מרן הגאב"ד דבריסק במצב רוח מדוכדך עד כדי יאוש, היה זה לאחר שבכנסת נדחתה הצעת חוק שהגשתי בדבר איסור גידול דבר אחר (חזיר) זאת למרות שלפני ההצבעה הובטח לי על ידי רוב גדול כולל חכ"ם חילוניים כי בנידון זה יצביעו אתי... "הכל אבוד! אמרתי למרן..."

אין יאוש כלל! המאור שבתורה מחזירו למוטב!

הרב בנימין בירנצוויג

"שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי שָׁלַח בְּעֹנֶגְךָ קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים

וְשׁוּבוּ אֵל ה'" (הפטרה שבת תשובה)

צריכים לחזור בתשובה!! חייבים, אם חפצי חיים אנחנו! אבל איך? כיצד שייך? כשנכשלו בעונות רבים אין בנו מתום. ההרגשה שגם אם ננסה קצת עדיין זה יהיה מעט מן הנצרך, כי אין תחום בו אנחנו עושים רצון ה' בשלמות...

רק אם נחשוב על הלשון הרע השגור בלשוננו בכל יום ובכל שעה, כמה אנשים קטלנו בלשוננו?! כמה אנשים פגענו בשמם הטוב ובשם משפחתם?! לכמה עשינו נזק בלתי הפיך בחלקלקות לשוננו?! הרי יאוש עמוק ימלא את ליבנו, איך שייך לתקן? איך שייך לחזור בתשובה? ועוד ועוד עונות רבים....

עצה נכבדה גילה לנו מרן הבריסקר רוב זצ"ל הנלמדת מפסוקי פרשה זו:

סיפר הרב שלמה לורנץ ז"ל שהיה חבר כנסת של אגודת ישראל: "פעם נכנסתי אל מרן הגאב"ד דבריסק במצב רוח מדוכדך עד כדי יאוש. היה זה לאחר שבכנסת נדחתה הצעת חוק שהגשתי בדבר איסור גידול דבר אחר (חזיר), זאת למרות שלפני ההצבעה הובטח לי על ידי רוב גדול כולל חכ"ם חילוניים, כי בנידון זה יצביעו אתי."

"שפכתי את מר לבי לפני מרן על המצב הרוחני הירוד, בהסבירי לו בעובדות את המציאות שלכאורה הכל אבוד! מרן ענה ואמר לי: 'הבה ואלמד אתך פרשה בחומש, כפי שרגיל הייתי ללמד את בני'. הוא פתח חומש דברים וקרא לפני בפרשת וילך החל מפסוק ט"ז: 'ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ' וביאר לי באידיש 'זנה אחרי אלהי נכר' - אין פירושו שלא יתפללו שחרית אלא פשוטו כמשמעו יעבדו עבודה זרה! ואם לא די בזה הרי ממשיך הפסוק 'ועזבני' - אין פירושו שלא יתפללו מנחה, אלא שלא יעבדו אותי אפילו בשיתוף. ואם גם זה לא מספיק הרי המשך הפסוק 'והפר את בריתי' אין פירושו שלא יתפללו מעריב, אלא שלא ימולו! וכן המשיך בפסוק 'ועזבתים והסתרתי פני מהם'.

"ואז הרים מרן ראשו אלי ואמר: 'בודאי תסכים שזה מצב גרוע יותר ממה שאתה מתאר לי! אבל נלמד הלאה את המשך הפסוקים: 'ועתה כתבו לי את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל' לימוד

התורה יהיה תרופה לכל ההתדרדרות, אפילו עד כדי ע"ז והפרת ברית, ויחזיר את בני ישראל לתורת ה'. צריכים רק לדאוג לענין זה של 'ללמדה את בני ישראל', ולכן, סיים ואמר. "אין הצדקה לייאוש שלך!"

אדם המרגיש כי אין תרופה לעונותיו, ידע כי לימוד התורה הוא התרופה לכל מצב, הכי גרוע שיש. יקבל על עצמו להתחיל ללמוד כל יום זמן מסוים, או שיוסיף על לימודו הקבוע ויחזק את שעת הלימוד שתהיה בשלמות, ללא דברים בטלים והפרעות, ואז יראה ישועה ואור גדול.

עצה נוספת למצב בו אדם מרגיש כי אין בכוחו להתגבר על מצבו הרעוע, ואין תועלת לכך שיתאמץ קצת לחזור בתשובה, כי התמונה בכללותה מייאשת לחלוטין...

רב אחד הגיע אל מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, והציג את עצמו בתור רב בעיירה פלונית. התעניין החפץ חיים מה מצב היהדות שם?! נאנח הרב 'האידישקייט בשפל המדרגה, המסיתים מרימים ראש וסוחפים להפקרות גורפת ומה ביכולתי לעשות?'.

שאל ה'חפץ חיים': "יש שעורי תורה?" ענה הרב: "אני אומר שעור לקומץ ישישים, הנוער מדיר רגליו ומה ביכולתי לעשות?" המשיך ה'חפץ חיים' ושאל: "ומה בשטח הכשרות?" ענה הרב: "הקצב

המשך בעמוד 32

עם החברים שלנו? אנחנו כן יודעים את כל הבסיס? הילדים שלנו כבר יודעים בדיוק מה מותר ומה אסור?

"אבי מורי, הגאון בעל ה'מעדני השולחן' זכר צדיק לברכה, הוא היה מתייחס להלכה בחרדת קודש. לא היתה סעודת שבת, שהוא לא לימד אותנו שתי הלכות בנחת ובשמחה, בביאור נפלא ובפרוטרוט. "היו לו שש בנות ושני בנים. כל אחת מהאחיות שלי יודעת את הלכות שבת על בוריין! זה היה הדבר הכי חשוב בבית. ככה נראה יהודי שבאמת חשוב לו לקיים את ההלכה.

"אז כשאנחנו צועקים ביום כיפור 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה', כדאי שנחשוב על זה... מה זה התשובה הזאת. לחזור בתשובה זה אומר לדעת את ההלכה ולקיים אותה. בלי לקיים את ההלכה אין פה לא תשובה ולא עזיבת החטא!

"לפעמים באים אלי אנשים שסובלים מצרות שונות ומשונות, מחלות ושידוכים ובעיות בשלום בית ובפרנסה ובבריאות ומה לא... הם אומרים לי, שהם מרגישים שיש שעליהם קללה. אולי כישוף, מישהו הטיל עליהם כישוף ולכן יש להם צרות. אחרים חושבים שאולי זה עין הרע, פעם הם הצליחו מאוד, והיתה איזו שכנה שמאוד קינאה והטילה עליהם עין הרע...

"הם מבקשים שאני יאבחן את הבעיה ואגיד להם אם זאת קללה, או כישוף, או עין הרע, ושגם אמליץ להם על טכניקה מתאימה, איך להסיר את הכישוף הזה שגורם להם כל כך הרבה צער...

"אתם יודעים מה אני אומר לאנשים אלו? - 'אין שום בעיה! אני אגיד לכם בדיוק מה הגורם לכל הצער הזה. אבל לפני כן יש לי בקשה פשוטה... הנה ספר 'קיצור שולחן ערוך', קחו אותו הביתה ותתחילו לקרוא מסימן א', סעיף א'. קחו ביד עיפרון, וכל פעם שיש איזה סעיף אחד שאתם לא מקיימים אותו כי לא ידעתם או כי שכחתם או כי התעצלתם, תסמנו 'כוכבית' בצד.

"אם אתם מסיימים לקרוא את כל הספר כולו, ולא היתה שום 'כוכבית', כי קיימתם את הכל, תחזרו אלי, ואז אני אגיד לכם אם זה כישוף, או קללה או עין הרע.

"אבל אם יש סעיף אחד! אחד! בכל הקיצור שולחן ערוך, סעיף אחד שאתם נכשלים בו, ולא משנה למה, אז בבקשה - אל תדברו איתי על קללות וכישופים. הגורם לייסורים הוא מאוד פשוט, אי ציות לחוקים של הקב"ה! זה מה שמביא ייסורים על האדם.

"ומידה טובה מרובה, ועל כל סעיף וסעיף שאנחנו כן מקיימים - אנו זוכים לשכר מופלא משמי מרום, מה רב טובך אשר צפנת!

"יהי רצון שנזכה שיהיו הדברים להתעוררות, ונרבה בלימוד ההלכה ונשוב בתשובה שלמה, ונזכה יחד עם כל עם ישראל לגמר חתימה טובה!"

"מספרים שמרן רשכבה"ג הגר"ש ואזנר זצ"ל, עמד פעם על יד הכיורים של בית המדרש, בזמן שנטלו ידיים לסעודה שלישית וצפה בנעשה. אחרי שכולם נטלו ידיים וברכו 'המוציא' על 'לחם משנה', הוא אמר: 'מכל הקבוצה כאן יש רק יהודי אחד, שאכל עם נטילת ידיים כדת וכדין. כל השאר בירכו ברכה לבטלה, את ברכת 'על נטילת ידיים', ולאחר מכן ישבו לשולחן ואכלו פת בלי נטילת ידיים. למה? כי חוץ מאותו יהודי שדקדק בהלכה, כל השאר נטלו ידיים באופן שאינו עומד בדרישות ההלכה, ולכן לא עלתה להם הנטילה. הם בירכו לחינם ואכלו בלי ליטול ידיים.

"אז אתה עכשיו מתייפח כמו תינוק שלא תחטא עוד, ורגע אחר כך אתה עובר אסורים נוראיים, בלי שתדע בכלל שעברת על איסורים. זה נקרא לחזור בתשובה???

"הרבי רבי יהונתן אייבשיץ כותב ב'עירות דבש', ובח"ח מביא את זה בהקדמה להלכות שבת, שמי שאינו יודע הלכות שבת על בוריין, לא ימלט שייכשל באיסורים מדאורייתא בכל שבת!

"כבר למדת את הלכות שבת על בוריין? אם כן, אשריך ואשרי חלקך, אבל אם אתה לא שולט בכל ההלכות הללו כראוי, מה אתה מתחייב שלא תחטא עוד? הרי אתה חוטא על ימין ועל שמאל בלי ששמת לב לכך... ככה חוזרים בתשובה?

"כדי לחזור בתשובה צריך ללמוד הלכה! זה הבסיס. אי אפשר לחיות יום אחד בעולם הזה, בלי לדעת הלכה! כל אחד חייב לקבל על עצמו ללמוד שתי הלכות לפחות בכל יום, לפחות שתי הלכות!"

סיני הלומד 'נדרים'

"תארו לעצמכם שמגיע עכשיו גוי סיני, והוא מחליט להתגייר. נאמר שבית הדין קיבל את הגירות שלו כדת וכדין, הוא מל וטבל ועכשיו הוא יהודי כשר וישר, אבל הוא לא יודע כלום.

"אותו גר צדק ישאל אותך: 'נו... מה אני צריך עכשיו ללמוד?' מה תגיד לו? אולי תשלח אותו ללמוד ספרי חסידות או מסכת נדרים? אולי רשב"א וריטב"א? אולי תגיד לו שיגיד את כל התהילים כל שבת?

"ברור שלא! אנחנו נשים לו ביד 'קיצור שולחן ערוך' ונגיד לו תקרא! תקרא מקצה לקצה, לא פעם אחת אלא עשר פעמים. תקרא ותסכם ותשנן עד שתדע את הכל. רק אחר כך אפשר לדבר על דברים אחרים. אתה לא יודע כלום מהחיים שלך, אתה אוכל בלי נטילת ידיים, אתה מתפלל בלי לדעת איך מתפללים, אתה לא שומר שבת כי אין לך מושג מה הן המלאכות שאסור לעשות, ואתה רוצה לומר תהילים או ללמוד נדרים? קודם תדע את הבסיס ואחר כך נדבר על כל השאר...

"ומה אתנו? מה עם הילדים שלנו? מה עם הבנים והבנות שלנו? מה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

שוב ושוב - לקום

היצר מציב לנו ניסיונות אחר ניסיונות, ומה שנדרש מאתנו זה לא לפול, אלא לקום שוב ושוב!

גלגל של עליות ומורדות

אדם שהצליח לעמוד בניסיון מול יצרו - צריך להכין את עצמו לניסיון הבא... לעולם אין לחשוב: גמרנו אתו, הוא כבר לא יוכל לקום... יצר הרע אורב תמיד ומנסה שוב ושוב להפיל את האדם. באותו רגע שמפילים אותו, הוא עלול לקום... כנגדו נתן לנו הקב"ה עוצמה אדירה, המאפשרת לנו לעמוד מולו שוב. מאידך גיסא - אם היצר הרע הפיל את האדם, אל לו לחשוב: 'זהו, גמרנו, הוא ניצח אותי...' חלילה וחס! גם לאחר נפילה עדין יש לאדם כוח להתרומם, ובפעם הבאה הוא יהיה המנצח! לעולם אין להתייאש - היצר הרע אינו מתייאש לעולם, וגם אתה אל תתייאש, לעולם תחזור ותלחם בו! אדם צריך לדעת שהמאבק עם היצר כמוהו כגלגל - גם מי שיורד למטה, יכול עדיין לעלות למעלה. הדבר תלוי באדם בלבד - אם יהיה בו אומץ ולא יתן לייאוש לחלחל ללבו, תמיד יוכל לעלות ולנצח!

פתויי היצר

היצר הרע מגיע אל האדם בפתויים גדולים, אולם מי שרוצה - יכול לעמד נגדו, לא להתפתות לו, ולנצחו! לפעמים מרגיש אדם: 'זהו זה, עשיתי ככל יכולתי, מעבר לכך אני פשוט לא מסוגל'. לעתים עובד היצר בכוון הפוך, וממריץ את האדם לקבלות ולחומרות שבאות על חשבון מצוות שהוא חייב בהן - אלו וגם אלו אינם אלא פיתויים של היצר. צריך להתחכם כנגדו, ולזכור תמיד מה רוצה מאתנו ה' יתברך.

שוכחים מה עוד דרשו מהפסוק...

האדמו"ר רבי דוד מלעלוב זצ"ל, היה למדן עצום ועובד ה' גדול. הקפדה גדולה היה מקפיד באפיית המצות שלו. היו אלו מצות שמורות בשמירה מעולה, שנעשות בדקדוק גדול וביראה עצומה. הוא עצמו טחן את החיטים ואפה את המצות! שנה אחת, ימים ספורים לפני חג הפסח, נכנס לביתו עני וביקש: "רבי, הצילני! תן לי משהו לאכול!". הושיבו הצדיק ופנה לחפש אחר דבר מאכל - אך לא מצא מאומה. הבית היה ריק. חשב: מה אביא לו? איך ביכולתי להאכילו? ונזכר במצות השמורות שלו... נטל אותן, פורר אותן לחתיכות, והביאן לפני העני המורעב! בליל הסדר נבהלו בני ביתו לראות, כי המצות היקרות אינן בררו, ונודע להם שהרב נתן אותן לעני! נדהמו: מדוע לא שלח את העני לחפש אוכל בבית אחר? למה לתת לו את המצות השמורות היקרות? ענה להם הרב: "שוכחים אתם מנין לומדים שהמצות צריכות להיות שמורות... התורה אמרה: 'ושמרתם את המצות'. דרשו רבותינו במכילתא (פרשה ט): 'אל תקרא כן אלא ושמרתם את המצות', כדרך שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצוה, אלא אם באה מצוה לידך עשה אותה מיד". באה לידך מצוה? חטוף אותה! אל תאמר: אלך ואחפש מישהו אחר שיעשה זאת... לא! אתה עצמך! אל תחמיץ את ההזדמנות!". "וכי יפלא עוד בעיניכם שנתתי לו את המצות השמורות שלי?!" סיים הצדיק, היצר אורב לאדם, אך עבודתנו בעולם היא לנצחו, ולהגיע לדבקות עליונה בקב"ה, שממנה מגיעים לכל המידות הטובות.

(לקט מתוך הספר 'משכני אחריו')

המשך מעמוד 8 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל

וכעת ננסה לחשוב, מי הרוויח ומי הפסיד? איזה תסריט עדיף? מיותר לומר... מי גרם לאותו אדם שיהיה מעביר על מידותיו? לא אשתו היקרה? וכי לא מגיע לה בדיעבד תודה רבה?!... הסטייפלר זצ"ל היה נוהג לומר: את הייסורים שעברת אל תמכור במיליארדים! אל תמכור אפילו פרוו ייסורים! בזכותם תוכל לבקש שמן השמים יוותרו לך על מה שצריך לבוא עליך.

הרמב"ם אומר שאדם חייב לראות את כל העולם כאילו הוא חצי חייב וחצי זכאי, וכל פעולה שלו מכריעה את כל העולם לכאן או לכאן. ימים אלו שאנו זקוקים בהם לרחמי שמים כה גדולים, הם ההזדמנות לחנך את עצמנו להיות בני אדם ולהעביר על מידותינו. או אז, כשנגיע להושענא רבה, שהוא יום שבו מיטיבים לנו את החתימה, וליום שמחת תורה - נבוא לפניו נקיים וזכים.

(מתוך הספר 'אריה שאג')

בעידודו התגייסו כל הילדים למשימה. אספו במהירות את כל השברים והלכלוך, נקו את הרצפה ככל יכולתם, והלכו ושאלו משכנים כלים אחרים ומצות. תוך עשרים דקות מהירות של עבודה מאומצת עמד בסלון שולחן ערוך מחדש. האיש קרא לאשתו: "אמאלה יקרה, בואי הדליקי נרות!". האשה נרגעה, הבית נותר שקט ורגוע, והילדים עמדו וראו את הכל.

הם ראו את האבא המלאך שיש להם... ואת הלקח הזה שמרו בליבם לעולם.

אותו אב הצליח לחתן את ילדיו בגיל סביר, אף אחד ברחוב לא ידע על התנהגות האם בתוך הבית, משום שכלפי חוץ תמיד התנהגה בנימוס. חלפו עוד כמה שנים, לבית נכנסו חתנים וכלות, ואז גם בתוך ביתה האשה צריכה לשמור על עצמה. כך הלך הבית ונעשה נורמלי יותר ויותר.

לדוגמא: בעוד כמה ימים חוזר שעון החורף למקומו. אם היום הדלקת נרות שבת היא בשעה שבע בערב, עוד מעט היא תהיה בשעה ארבע וחצי... מתחיל בלאגן בבית... רבי חיים פאלאג'י כותב שיש שטן מיוחד, שמגיע הביתה ביום שישי בשעות אחר הצהריים ומתחיל לרקוד... הוא מצליח לקלקל את שלום הבית. זוהי השאיפה שלו: לקלקל את השעות היקרות ביותר שישנן בשבוע.

והנה אם אדם קיבל על עצמו לקבל את השבת הקדושה וברוגע, לא די בכך שיאמר: "הריני מקבל על עצמי, בקבלה איתנה, להתחזק בקבלת השבת בזמן, ברוגע ובקדושה". קבלה שכזאת אכן לא תחזיק מעמד! שומה עליו לחשוב מה הם הדברים הגורמים לו להיכנס ללחץ, ולטכס עצות מעשיות איך פותרים את הבעיה ומסירים את הגורמים ללחץ. עליו לערוך רשימה מדויקת אלו פעולות יכול הוא להקדים ולעשות ביום חמישי בלילה, או ביום שישי בבוקר. אם הוא יודע, למשל, שהטלפון גורם לו לבזבז זמן יקר, ובעטיו הוא נכנס ללחץ סמוך לכניסת השבת, עליו לנתק את הטלפון.

כל אותן פעולות שהוא עושה כדי שיוכל לקבל את השבת כראוי- "תשובה" היא!

וכן בכל 'קבלה' שאדם מקבל על עצמו, לא די בעצם קבלת ההחלטה לשנות ולהשתנות. יש לחשוב מה הם הגורמים העלולים להפריע לקיום הקבלה, ולעשות מעשים כדי שהקבלה תוכל לצאת את הפועל.

(מתוך הספר 'דורש טוב')

כמובן, למדרגה של תשובה שלמה עדין לא הגיע, ומכל מקום במצוות התשובה ישנן דרגות, ואדם זה שהרהר תשובה, נכנס לתוך המהלך של תשובה, ונחשב לו הדבר לקיום המצווה!

מוסיף רבי ישראל סלנטר ואומר, כי הבדל של שמים וארץ ישנו בין מי שנכנס לתוך המהלך של תשובה, ולא יהא זה צעד קטן ביותר, לבין מי שלא החל להיכנס לתוך המהלך הזה. הדבר משול להבדל שבין מי שממתין בתחנת האוטובוס הנוסע מבני ברק לירושלים, לבין מי שעלה לאוטובוס. זה שמחכה בתחנה יכול לחכות שם גם מאה שעות, ולא להגיע לירושלים, כל עוד לא עשה את הצעד הזה של עלייה לאוטובוס. משיבה והמתנה בתחנה- לא מגיעים לירושלים! לעומתו זה שעשה את הצעד, עלה לאוטובוס- הוא יגיע בסופו של דבר לירושלים! גם אם האוטובוס דחוס, גם אם יש פקקים בדרך- הוא יגיע כי טיפס ועלה לאוטובוס!

זה שעשה צעד קטן בתשובה- נמצא 'בתוך האוטובוס' של התשובה, זה שלא עשה- נשאר בחוץ!

אדם אחד שאל אל ה'חזון איש' זצ"ל: עיקרה של תשובה הוא להיות 'מודה ועוזב'. מי נקרא 'עוזב'? והרי כל הקבלות שאדם מקבל על עצמו ביום כיפורים, מחזיקות מעמד בקושי עד ההבדלה... האם לזאת ניתן לקרוא 'עוזב'?

ה'חזון איש' השיב, כי קיבל מרבי ישראל שמכוח שאלה זו צריך האדם לטכס עצות ביום כיפור, איך הוא יכול להביא לכך, שהקבלה אכן תהיה ברת ביצוע!

המשך מעמוד 28 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

התחשבות בזולתו - ישתמשו באותם 'תירוצים' כדי להגן עליו, אף שידועים שאין בהם שמץ של אמת...

כמה כדאי להתחזק במידת 'דן לכף זכות', ודווקא בימים אלה - רגע לפני היום בו גורלנו ייחתם ויוכרע. הבה נדון כל יהודי לכף זכות, הבה נראה רק את הטוב בזולתנו, וכך נזכה שגם בשמים יראו בנו את הטוב, וירעיפו עלינו שפע טוב!

בהם - יעניקו לנו שנה טובה!?

הסכיתו לדברי השל"ה הקדוש: מי שרגיל להגן על מעשי חבריו ולדונם לכף זכות, אזי כשמעשיו נידונים - באים סניגורי מעל, ומצטטים את אותם דברים שחשב או אמר כדי לדון את חבריו לכף זכות, משתמשים במילים הללו כדי להגן עליו.

כלומר, נניח שאדם רואה חבר הפותח חלון בעיצומו של חורף קר. המעשה נראה כחוסר התחשבות בזולת, ובכל זאת - הוא דן אותו לכף זכות, שמא הוא לוקה באסטמה ונשימתו כבידה עליו... ואז, כשידונו בשמים במעשה שאותו אדם עשה, שיש בו משום חוסר

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

המשך מעמוד 29 | הרב בנימין בירנצוויג

אמר ה'חפץ חיים': "מה ביכולתכם לעשות? חלישן קענס איר דאך, להתעלף הרי אתם יכולים!!..." כשנאחזים וזועקים, הצעקה נשמעת והישועה באה כמו דכתיב "ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שוועתם", סיים ה'חפץ חיים': "אין כזה דבר 'אני מיואש ואין ביכולתי לעשות כלום'. תצעק אל ה' על מצבך, והישועה בא תבוא!"

פוסק בעצמו את השאלות, כמה שאני מזהיר ומתריע אין לי שומע. סומכים על הצהרתו ומה ביכולתי לעשות?". המשיך ה'חפץ חיים': "ומה עם טהרת המשפחה?", ענה הרב "המקוה סגורה על מסגר, הקהילה משלמת לבלן את שכרו ומה ביכולתי לעשות?", "והתלמוד תורה?", שאל ה'חפץ חיים', ענה הרב: "התחסל מזמן, ההורים שולחים בניהם לבית הספר החילוני, ומה ביכולתי לעשות?".

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע.

לצום שתי צומות!

עובדא מעניינת אירע בצל מרנא החזון איש. חולה זקן התמרמר בפני רבינו הגאון בעל "חזון איש" זצוק"ל, שאסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים, ולבו דוי עליו משום כך. העיר לו ה"חזון איש": מי אומר שלא תצום?, אתה תצום שתי צומות! חז"ל קבעו (ברכות ח:): שכל האוכל בתשיעי כאילו התענה שתי צומות. ולמה אמרו כך. אין זאת אלא משום שבט' תשרי זהו רצון השי"ת שיאכלו. ואם אתה מחוייב על פי דין לאכול גם בעשירי, מדוע לא יעלה הכתוב גם עליך כאילו אתה צם שתי צומות!. אחר כך הוסיף וזירז: אין אנו אלא חיילים פשוטים, המקיימים את הפקודות שהטילו עלינו, אם לצום נצום ואם לאכול נאכל...

כאן נאה לצטט את מכתב קודש ששלח מרן הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע

למרן הרה"ק רבי מנחם מענדיל מוויזניץ זי"ע בעל "צמח צדיק" שלשה שבועות קודם הסתלקותו - כדי שיאכל ביוהכ"פ כציווי הרופאים [נדפס בס' "נחלי בינה" ליום הכיפורים עמ' רפה]: בין כסא לעשור, באור החיים לאור, כבוד אהובי מחו' ה"ה הרה"צ הקדוש

המפורסם בוצינא קדישא חו"פ תפארת ישראל כשת"ק מו"ה מנחם מענדיל שליט"א.

אחדש"ה באתי במכתבי הלזה, כי לפלא בעיני ששמעתי כי עלה מורא בלב אנשי שלומו ד' עליהם יחיו, פן ירצה כ"ק להתענות ביום הקדוש הבעל"ט, ומי יוכל להאמין כזאת על איש קדוש כמותו ירבו בישראל, הלא מרועה אחד מצווים אנחנו ועומדים, לבלתי לאכול ביום הכיפורים, ובמקום המצטרך נאמר "ושמרתם לנפשותיכם". זכרתי בעת שאאמו"ר [הרה"ק שר שלום מבעלזא] זצ"ל היה חולה, והלכנו במבוכה פן לא ירצה לאכול ביום הכיפורים, אמנם הוא ז"ל בגודל צדקתו היה זריז בדבר, ותיכף אחר "כל נדרי" מיהר וציוה ליתן לו לאכול כפי שהיה צריך, ואמר בזה הלשון "הריני מוכן ומזומן לקיים מצות בוראי כפי שאמרו חכמינו זכרונם לברכה", ואכל בשמחה יתירה, כמעט לא ראינו שמחה כזאת רק בעת אכילת מצה ונטילת לולב.

ובודאי גם כ"ק יהיה זריז במצוה זו, ויתנהג כפי פקודת הרופאים עליו, ובפרט אדם גדול אשר עיני ישראל עליו, צריך להזהר ביותר פן כי יחמיר בזה ילמדו ממנו ויבוא ח"ו לידי סכנה. יאמין לי כי מכתבי זה נגד רצוני הוא לכתוב לכ"ק דעתי בענין התנהגותו, אמנם למען תיקר נפשו הטוב בעיני, הוכרחתי לכתוב מה שנגד רצוני. השי"ת יברך לחמו ומימו, ויסיר מחלה במהרה מקרבנו, וישלח לו במהרה רפואה שלימה, ויברכו בגמר חתימה טובה. הק' יהושע מבעלזא.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

סיכום שבועי ב'דף יומי' בהלכה'

- ◆ הנמצא בסמוך לסוכתו - האם רשאי לשתות מים מחוצה לה?
- ◆ האם חייבים לאכול פת בסוכה בלילה הראשון של סוכות גם כשירד גשם?
- ◆ איזה איסור עלול לעבור המזמין אורחים לסעודה ומעכב את התחלת הסעודה?

אכילה ושתיה בסוכה

- עוגה או תבשיל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן, חובה לאוכלם בסוכה, אך אין לברך על אכילתם ברכת 'לישב בסוכה' אלא כאשר הם נאכלים בדרך של 'קביעות'.
- הנמצא בסמוך לסוכתו, יתכן שאינו רשאי לשתות מים מחוצה לה. והמקפיד שלא לשתות מים מחוץ לסוכה בכל אופן שהוא - "הרי זה משובח".
- את ההבדלה במוצאי שבת ויום טוב שבחג הסוכות, צריך לעשות בסוכה. ובשעת ההבדלה מברכים 'לישב בסוכה', וכתבו פוסקים רבים, שיש לברך ברכה זו לפני ההבדלה, ולא בין ההבדלה לשתיה.

מצות הישיבה בסוכה

- יש אומרים, שעל כל שהיה בסוכה מברכים 'לישב בסוכה', ויש אומרים, שלא מברכים 'לישב בסוכה' כי אם על אכילת פת או מיני מזונות בכמות המחייבת בסוכה, וכן המנהג.
- לימוד התורה בסוכה כדרך שאדם לומד בביתו במשך כל ימות השנה, הוא חלק ממצות הישיבה בסוכה; ומי שדרכו ללמוד בבית המדרש, פטור מהלימוד בסוכה.
- בעת ירידת גשמים לתוך הסוכה בכמות כזו שאילו ירדו לתוך הבית היה האדם יוצא מביתו לבית אחר, ובדומה לכך - במזג אוויר שרבי, או במקרה של הימצאות חרקים רבים בסוכה, מותר לאכול ולישון בבית.
- חכמינו ז"ל אמרו: "מצטער פטור מן הסוכה", כלומר, מי שהישיבה בסוכה גורמת לו צער, כגון שיורד גשם, פטור מהישיבה בסוכה.
- יש אומרים, שחוסר האפשרות לישון בסוכה יחד עם האשה, פוטר מהשינה בסוכה, ויש אומרים שהוא פוטר רק באופן שהשינה ללא אשתו גורמת לצער משמעותי.

- מי שפנה לישון באחד מלילות חג הסוכות בביתו, ולא בסוכה, מחמת ירידת גשם; והחליף את בגדיו ונשכב לישון, ולאחר מכן פסק הגשם - פטור מהשינה בסוכה עד עלות השחר, וכן לאחר עלות השחר, כל עוד לא התעורר משנתו. ואם טרם נשכב, או שנשכב כשהוא לבוש בבגדים שיכול לצאת בהם אל הסוכה - יש אומרים שאף באופן זה פטור מהשינה בסוכה; אך יש שהסתפקו בדבר.

מצות אכילת פת בסוכה בלילה הראשון של סוכות

- מצות עשה מן התורה לאכול 'כזית' פת בסוכה בלילה הראשון של חג הסוכות. ויש לכונן בעת האכילה לשם מצוה זו, בנוסף על הכוונה הכללית של קיום מצות הישיבה בסוכה בכל ימי החג. וזמן קיום המצוה, הוא מצאת הכוכבים ועד חצות הלילה, ובדיעבד, יש לקיים את המצוה אף לאחר חצות, עד עלות השחר; אך באופן זה, אין לברך 'לישב בסוכה' אלא אם אוכל יותר מ'כביצה'.
- יש אומרים, שבעת קיום מצות אכילת פת בסוכה בלילה הראשון של סוכות, אין לערב בה דבר אחר, ולדעתו, אין לטבול את פרוסת החלה בדבש באכילת ה'כזית' הראשון בסוכה. ורבים חולקים.
- יש מן הראשונים שסוברים, שחובת אכילת כזית פת בסוכה בלילה הראשון של סוכות היא גם כשהדבר גורם צער; וכן פסק הרמ"א. ואם לאחר שעשה כדעת הרמ"א, פסק הצער בהמשך הלילה - עליו לשוב ולאכול פת בסוכה.
- המזמין עניים רעבים לסעודה, ומעכב את התחלת הסעודה, יש בכך חשש איסור 'בל תאחר'. ויש שכתב שלא עוברים בכך על בל תאחר, משום שבהזמנת העני לסעודת בעל הבית, כלול מעין תנאי שהאוכל יוגש לעני בשעה שיחפץ בעל הבית לעשות כן.